

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského

(hesla 1073–1177)

A Prosodic Analysis of the Learning Dictionary of Modern Chinese

(headwords 1073–1177)

OLOMOUC 2023 Chovanec Jonáš

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Tereza Slaměňíková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1073–1177)* vypracoval samostatně a uvedl veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne

.....
Jonáš Chovanec

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na rytmické členění příkladových vět *Učebního slovníku jazyka čínského* Oldřicha Švarného a to hesly 1073–1177 (3.díl, celkem 1 082 vět). V práci jsou nejprve elektronicky zpracovány příkladové věty ze vzorku. Prosodická analýza vzorku je zahájena rozdělením příkladových vět na kóla a segmenty. V případě segmentů nejprve určuji jejich pozici v kóle a počet iktů, následně popisuji prominenci slabik, a nakonec vyhodnocuji jejich rytmus. Dalším krokem je analýza kól, kde nejprve stanovím počet rytmických sledů. Prostřednictvím popisu jejich průběhu zároveň vyhodnotím rytmické členění celého kóla. Zjištěné výsledky prezentuji v dílčích tabulkách či grafech. Součástí práce je komparace s dřívějšími analýzami souborů příkladových vět v z korpusů Oldřicha Švarného a popisu rozdílů, které se můžou objevit.

Počet znaků: 87 344

Počet slov: 12 881

Počet stran: 68

Počet zdrojů a literatury: 25

Klíčová slova: prozodie, Oldřich Švarný, Učební slovník jazyka čínského III, rytmus, transkripce

Rád bych poděkoval vedoucí práce Mgr. Tereze Slaměňkové, Ph. D. za trpělivost, profesionalismus, odborný přístup a cenné rady, bez kterých by tato práce zdaleka nevypadala tak, jak vypadá dnes.

Obsah

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	6
SEZNAM ZKRATEK	7
EDIČNÍ POZNÁMKA	8
1 ÚVOD.....	9
2 TEORETICKÁ ČÁST.....	11
2.1 Studovaná forma čínského jazyka.....	11
2.2 Charakteristika čínského jazyka.....	12
2.3 Prozodie.....	13
2.4 Profesor Oldřich Švarný.....	14
2.5 Výzkum prozodie Oldřicha Švarného.....	14
2.6 Prozodická transkripce Švarného	15
2.6.1 Iktovost.....	16
2.6.2 Stupně prominence podle O. Švarného	16
2.6.3 Lineární členění	17
2.6.4 Rytmičké členění.....	18
3 Metodologie.....	21
4 PRAKTICKÁ ČÁST	26
4.1 Lineární členění	26
4.1.1 Lineární členění vět.....	26
4.1.2 Lineární členění kól.....	26
4.1.3 Lineární členění segmentů.....	27
4.2 Prominence slabik.....	29
4.3 Rytmus segmentů.....	30
4.3.1 Jednoslabičné segmenty	30
4.3.2 Dvouslabičné segmenty.....	31
4.3.3 Trojslabičné segmenty.....	33
4.3.4 Čtyřslabičné segmenty	35
4.3.5 Pětislabičné segmenty	37
4.3.6 Šesti a víceslabičné segmenty.....	43
4.3.7 Shrnutí segmentů	49
4.4 Rytmus kól	50
4.4.1 Obecný popis	50
4.4.2 Typ A.....	51
4.4.3 Typ B.....	51
4.4.4 Typ C.....	53
4.4.5 Typ D.....	55
4.4.6 Shrnutí kól	59
5 ZÁVĚR.....	61
RESUMÉ	63
SEZNAM ZDROJŮ:	64
SOUPIS PŘÍLOH.....	66
PŘÍLOHA Č. 1 – PROTOKOL ANALÝZY	67

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka 1: Lineární členění kól	27
Tabulka 2: Lineární členění segmentů.....	28
Tabulka 3: Rozdělení prominence jednoslabičných segmentů	30
Tabulka 4: Pozice jednoslabičných segmentů v kólech	31
Tabulka 5: Rytmičké členění dvouslabičných segmentů.....	32
Tabulka 6: Rozložení iktů v trojslabičných segmentech	33
Tabulka 7: Četnosti rytmů a sledů trojslabičných segmentů	34
Tabulka 8: Rozložení iktů v čtyřslabičných segmentech	35
Tabulka 9: Četnosti rytmů a sledů čtyřslabičných segmentů.....	36
Tabulka 10: Rozložení iktů v pětislabičných segmentech.....	38
Tabulka 11: Sledy a rytmy jednoiktových pětislabičných segmentů	39
Tabulka 12: Sledy a rytmy dvouiktových pětislabičných segmentů	40
Tabulka 13: Sledy a rytmy trojiktových pětislabičných segmentů	41
Tabulka 14: Rozložení iktů v šesti a více slabičných segmentech.....	43
Tabulka 15: Sledy a rytmy dvouiktových šesti a více slabičných segmentů	44
Tabulka 16: Sledy a rytmy trojiktových šesti a víceslabičných segmentů	47
Tabulka 17: Rozdělení rytmů ve vzorku	49
Tabulka 18: Četnosti typů kól.....	51
Tabulka 19: Rozdělení rytmů typu A kól	51
Tabulka 20: Rozdělení rytmů typu B kól	52
Tabulka 21: Rozdělení rytmů typu C kól	54
Tabulka 22: Rozdělení rytmů typu D kól	57
Tabulka 23: četnosti rytmů kól	59

Grafy

Graf 1: Četnost prominencí slabik.....	29
--	----

Seznam zkratk

AČ Absolutní četnost

RČ Relativní četnost

Prominence slabik:

ZT Zdůrazněně tónická

PI Plně tónická iktová

PN Plně tónická neiktová

OI Oslabeně tónická iktová

ON Oslabeně tónická neiktová

AT Atónická slabika

Sledy a rytmy

DE Descendentní sled

AS Ascendentní sled

AKR Akronymický sled

p Předklonka

e Příklonka

Ediční poznámka

V této práci jsou čínské názvy uvedeny ve zjednodušených znacích (简体字), psané fontem SimSun. Tyto názvy jsou také doplněny o přepis do latinkové formy pinyin (拼音). Jednotlivé příklady uvedené v práci jsou psané ve fontu Courier New.

1 Úvod

Čínský jazyk je známý pro svou komplikovanou fonetickou charakteristiku. Je to jazyk, který ve své prozodické stránce uchovává obrovský význam. Jedná se o jeden ze způsobů, kterým skrz fonetiku čínština vyjadřuje význam. Kvůli popisu těchto charakteristik u čínského jazyka zavádí Oldřich Švarný prozodickou transkripci, která umožňuje lépe studovat prozodii čínského jazyka a díky tomu zvyšuje nejen úroveň její výuky pro nerodilé mluvčí, ale také posouvá studii jazyka samotného. Důkazem toho je tato práce, která využívá jeho prozodickou transkripci k dalšímu rozvinutí studia jazyka čínského.

Záměrem této práce je analyzovat vzorek z *Učebního slovníku jazyka čínského*. Práce se věnuje specificky heslům 1073–1177 třetího svazku *Učebního slovníku jazyka čínského*. V práci se aplikuje teorie prozodie čínského jazyka Švarného, v rámci lineárním a rytmickým k vytvoření výsledků, které jsou následně srovnány s pracemi vytvořených ve stejném systému, ale jsou vytvořeny z jiných děl Oldřicha Švarného. Účelem je vypracovat více dat ke studii této problematiky na hlubší úrovni, ale také rozšířit informace, které nám dílo Švarného předává. Samotná forma analýzy probíhá podle formy Terezy Slaměňkové v *Rytmickém členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 1–50)*.

V teoretické části popisují pojmy, se kterými text pracuje. Také představují bližší informace k významu Švarného v jeho oboru. Popisují také jeho dílo, které se věnuje prozodii čínského jazyka. Větší část se věnuje specifikům prozodické transkripce Oldřicha Švarného, podle které je práce inspirována, tedy popisují jednotlivé detaily prozodické transkripce, rozdělení na jednotky kól a segmentů, možné rytmy, ve kterých se můžou objevit, ale také jak jednotlivé rytmy vznikají. Dále popisují metodologii, ve které je vytvořena teoretická část a přílohy spojené s prací. V praktické části analyzují korpus, kterému je v této práci věnována pozornost. Mezi tyto výsledky patří četnosti jednotlivých členů podle lineárního rozdělení, popsání prominencí jednotlivých slabik a jejich rozdělení podle iktovosti. Z výsledků tohoto rozdělení je vytvořeno následující rytmické členění podle charakteristik popsaných Oldřichem Švarným. Toto rozdělení určuje rytmy nejen samotných jednotek, ale také sledů, ze kterých rytmy vznikají. K jednotlivým rytmům jsou přidány příklady, ale je věnována pozornost i kompozitům a výskytům atypickým. Část práce je také věnována vytvoření srovnání s jinými výsledky prací,

kteře jsou založené na stejnému způsobu analýzy, ale jsou vytvořené z jiných vzorků korpusů Oldřicha Švarného.

Užitkem práce je detailní popis prozodické stránky vzorku, včetně číselných údajů popisujících četnosti veškerých pojmenovaných charakteristik. Pojmenovává významné body, ve kterých se liší s pracemi stejného typu, popřípadě změní, že rozdíly nejsou příliš významné. Také podává příklady jednotlivých rytmů. Kromě těchto bodů přispívá k postupné kompletní digitalizaci dat *Učebního slovníku jazyka čínského*. Věřím, že práce pomůže rozšířit nejenom studium prozodie čínského jazyka, ale také přidá materiály pro zjednodušení vytvoření důvěryhodnějších studií k tématu.

2 Teoretická část

2.1 Studovaná forma čínského jazyka

Nazývat to, s čím pracuje tato bakalářská práce jako čínský jazyk nepůsobí jako správná volba. To je proto, že jednotka jazyka, se kterou pracuje, spadá pod tento pojem, ale samotný pojem je příliš široký na to, abychom jej mohli považovat za dostatečně deskriptivní. Ať už je to vzhledem k množství změn, kterými si jazyk prošel při posunu po časové ose, po stránce grafémové, morfologické nebo pro práci nejdůležitější, fonetické. Vzhledem k metodě analýzy, kterou se práce široce inspiruje, je nutné specifikovat, že jejím zájmem je analýza pouze moderní formy čínského jazyka. Přesnější by bylo tvrdit, že tato práce se zabývá standardní čínštinou, jazykovou normou funkční od roku 1955,¹ nazývanou putonghua (普通话, pǔtōnghuà). Je inspirována jejím předchůdcem guoyu (国语, guóyǔ)² a založená na pekinském dialektu.³ Jedná se tedy přirozeně o formu čínštiny nejvíce propagovanou na území čínské lidové republiky, a je vyučována v učebnicích pro cizince.⁴ Ačkoliv nebere ohled na možné rozdíly mezi dialekty na území Čínské lidové republiky, obsahuje všeobecně přijímané funkce obsáhlé v jazyce, jako například rozdělení slabik na iniciálu a finálu a přítomnost čtyř tónů.⁵ Mimo zmíněné faktory je dále tato forma čínštiny zpracována takovým způsobem, který ji umožňuje přepsat do latinkové formy pinyin (拼音, pīnyīn), díky čemuž je výzkum čínského jazyka v rámci ostatních jazyků jednodušší. Bylo by však chybné tvrdit, že se kvůli tomuto nezužuje celková šířka reálné formy jazyka, kvůli chybějícímu ohledu na množství dialektů, které jsou v mnoha ohledech od putonghua (普通话, pǔtōnghuà) rozdílné.⁶

¹ CHEN, Ping. *Modern Chinese: History and Sociolinguistics*. s. 24

² CHEN, Ping. *Modern Chinese: History and Sociolinguistics*. s. 24

³ TRÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. s. 21–22

⁴ KANE, Daniel. *Knížka o čínštině*. s. 14

⁵ TRÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. s. 72

⁶ NORMAN, Jerry. *Vocalism In Chinese Dialect Classification*. s. 193–203

2.2 Charakteristika čínského jazyka

Čínština spadá do analytických jazyků, tedy množství informací předává pevnými vazbami v syntaxi. Pozice daného morfému může proměnit význam věty, nebo v případě chybné pozice morfému, kompletně znehodnotit význam věty. Vzhledem k těmto podmínkám, které udržují pevnou formu, se přirozeně často opakuje i pořadí větných členů v komunikaci. Zároveň se jedná o jazyk s přítomností tónů, které vyrovnávají rádooby nízký počet „písmen.“ Písmena kvůli původně izolační formě jazyka, tak jako je popisují evropské jazyky neexistují. Ačkoliv je najdeme v přepisu, který je přijatelný pro většinu cizích jazyků, v čínském jazyce nabírají formu slabik s limitovaným počtem forem, něco přes 400,⁷ které jsou dále upravovány tóny. Avšak ani tato úprava není perfektní a v jazyce často dochází k homofonii. Jak už bylo zmíněno, slabika se dělí na iniciálu, která je zastoupena souhláskou, a finálu. Ta se dále dělí na mediálu, rádooby přechodnou samohlásku, a subfinálu.⁸ V subfinále najdeme právě nejvýznamnější přízvuk nosící centrálu, zastoupenou samohláskou, která může být zakončena terminálou, jež je zastoupena samohláskou, nebo zástupcem nazální.⁹ Mediála a terminála nemusí být v slabice nutně přítomny. Je také nutné zmínit že tento systém není ten který využívají ke studii svého jazyka rodilí mluvčí,¹⁰ ačkoliv je mu velice blízký. Tento systém nevyžívají z důvodu nekompatibility s dialekty.¹¹ Popsaný systém je však více deskriptivní pro standardní čínštinu, tedy putonghua (普通话, pǔtōnghuà).¹² Grice¹³ popisuje příklánění se jazyka po pragmatické stránce k co nejsrozumitelnějšímu, ale zároveň časově nejefektivnějšímu předání informace. Vzhledem k pevnému poutu problematiky s lingvistickým oborem pragmatiky není tedy překvapivé, vezmeme-li oba zmíněné body, tedy pevné stavby a efektivitu komunikace, že čínština je jazyk s přítomností suprasegmentálních rysů. Suprasegmentální rysy můžeme popsat jako rysy ve spojitosti s tónem, tedy rysy, kde tón právě dává segmentu rozdílný význam od jiného

⁷ TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. s. 356–357

⁸ TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. s. 55–56

⁹ TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. s. 55–56

¹⁰ ZHANG, Jisheng. Chinese syllable structure.

¹¹ ZHANG, Jisheng. Chinese syllable structure.

¹² TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. s. 72–73

¹³ GRICE, Paul. Logic and conversation. s. 41–58

s tónem jiným.¹⁴ Z tohoto můžeme usoudit, že standardní čínština má významnou prozodickou stránku. Ať už se jedná o změnu intonace vzhledem k typu promluvy mluvčího, například v otázce,¹⁵ tak se setkáme se změnou intonace užívanou se záměrem zdůraznění (nebo naopak odebrání důrazu), tedy intonací pokládanou na nejvýznamnější body v komunikaci.¹⁶ Je také nutné zmínit, že se tento jev také využívá k vyjádření emocí mluvčího.¹⁷ Rozdílná intonace v suprasegmentální rovině se dále liší od mluvčího k mluvčímu, neexistuje jednotná forma, která by zůstávala konzistentní a byla dodržována každým mluvčím.¹⁸ Jedná se tedy o supra-segmentální jev, jak vyjadřovat informaci, kterou by například psaný jazyk vyjadřoval v rozdílech mezi grafémy. Tyto jevy můžeme popsat bližšími termíny jako je přízvuk, intonace, členění řeči ale i jinými.¹⁹ Švarný vytvořil systém, který umožňuje popisovat a studovat tuto stránku čínského jazyka, mimo to se ve svých pracích také věnuje jiné k tématu relevantní problematice, jakožto lineárnímu a rytmickému členění čínského jazyka.

2.3 Prozodie

Specificky „prozodie“ popisuje „strukturu definovanou skrz frázování a prominenci.“²⁰ Tedy ačkoliv se nejedná o první vlastnost jazyka, kterou člověka napadne při charakterizování jazyka, jedná se o vlastnost významnou v ohromném množství aspektů, jako je například ustanovení reprezentace věty, získávání relevantní informace z promluvy, nebo předání pragmatických implikací.²¹ Prozodická stránka jazyka umožňuje dvě identicky napsaným větám předávat jinou informaci v podání dvou rozdílných mluvčích. Ačkoliv nabírá podobnou formu, prozodie nenabírá podobné charakteristiky jako fonémy, vezmeme-li v potaz velice polarizovanou funkci, kde jedna zpravidla nenabírá žádný význam, mezitím co prozodie má význam signifikantní.²² Přesto je v textu ve většině případů reprezentována jen minimálně, nejčastěji ve formě interpunkce. Právě chybějící nebo velmi limitovaná reprezentace, která je ale u mnoha jazyků

¹⁴ TRÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. s. 48

¹⁵ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 9

¹⁶ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Hovorová čínština: úvod do studia hovorové čínštiny*. s. 37

¹⁷ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Hovorová čínština: úvod do studia hovorové čínštiny*. s. 37

¹⁸ TRÍSKOVÁ, Hana. *Tónové změny v moderní čínštině ze sociolingvistické perspektivy*. s. 39

¹⁹ TRÍSKOVÁ, Hana. *Mluvte čínsky hezky: prozodie hovorové čínštiny*. s. 15

²⁰ DAHAN, Delphine. *Prosody and language comprehension*. s. 1

²¹ DAHAN, Delphine. *Prosody and language comprehension*. s. 1

²² DAHAN, Delphine. *Prosody and language comprehension*. s. 3

pochopitelná, dělá její studium obtížné u jazyků jako je čínský jazyk, kde právě prozodie hraje roli signifikantní a kvůli toho pokládá zem pro mnoho studií a analýz, jako je tato. (více 2.4)

2.4 Profesor Oldřich Švarný

Oldřich Švarný je jméno patřící významnému českému sinologovi a fonetikovi, který se během svého života věnoval studiu moderní čínštiny. Problematice se věnoval víceméně celý svůj život, a věnoval se jí i v době kdy tomu podmínky příliš nepomáhali.²³ Mimo výzkumu v těchto okruzích se také zajímal o pedagogickou stránku výuky prozodie čínského jazyka. Za svůj život čerpal pro svůj výzkum z mnoha zdrojů, jako příklad můžeme považovat zavedení pinyinu (拼音, pīnyīn) do jeho výzkumů a děl po návštěvě USA.²⁴ Přes množství obtíží, se kterými se setkal ve svém životě ať už politických, nebo ze strany vydavatelství, je přínos profesora v okruzích, kterým se věnoval obrovský. Dodnes se pokračuje ve využívání jeho děl a výsledků pro rozšíření studia sinologie.²⁵

2.5 Výzkum prozodie Oldřicha Švarného

Jak bylo zmíněno dříve, Švarný se věnoval fonetické stránce čínského jazyka většinu svého života, a to už od roku 1952 v jeho doktorské disertaci (*Prozodické vlastnosti slabiky v čínštině a jejich modifikace v řeči souvislé*).²⁶ První využití prozodické transkripce najdeme v učebnici „*Úvod do hovorové čínštiny*“, kde právě třetí kapitola pokládá počátky prozodické transkripce O. Švarného.²⁷ Dílo napsané v roce 1967 nebylo ve své době bohužel příliš úspěšné, jelikož bylo do roka staženo z oběhu,²⁸ ale profesor se nadále věnoval analýze třetí části, kterou už přepracovával v prozodické transkripci. Výsledky shrnul v roce 1991 v časopise „*Archiv orientální*“ ve dvou článcích, ve kterých popisuje prozodické rysy čínského jazyka v prvním a

²³ TRÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. s. 43

²⁴ TRÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. s. 41

²⁵ TRÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. s. 43

²⁶ TRÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. s. 41

²⁷ ŠVARNÝ, Oldřich. *Úvod do hovorové čínštiny*. s. 104

²⁸ TRÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. s. 41

v druhém detaily prozodické transkripce včetně toho, jak ji aplikovat.²⁹ Před tímto začal pracovat na skriptech „*Gramatika hovorové čínštiny v příkladech*“ společně s Tchang Jün-Ling Ruskovou, která, ačkoliv si autoři nedělali naděje na vydání,³⁰ měla fungovat jako pomůcka pro učitele v oboru.³¹ Dílo, které bylo vydáno v letech 1991–1993 na území České republiky, vyšlo v reeditované formě s obdobným názvem („*Hovorová čínština v příkladech*“ vydáno v roce 1998).³² Témata jsou zapsané v prozodické transkripci Švarného, které je věnována pozornost opět v třetí části. Za největší prozodické dílo Švarného můžeme považovat „*Učební slovník jazyka čínského*“ dílo o čtyřech svazcích, popisující přibližně 16000 morfému čínského jazyka.³³ Morfémy jsou zapsané v prozodické transkripci, jsou doprovázeny nejen přepisem do znaků, ale také českým překladem a inventářem forem jako jsou například víceslabičná slova, ve kterých můžeme morfém najít. Díky tomuto dílu je možné provádět tuto analýzu, vzhledem k obrovské pečlivosti,³⁴ se kterou byly svazky slovníku vytvářeny už od přibližně šedesátých let 20. století a finálně vydány během let 1998–2000.³⁵ Samotná transkripce nezůstala přirozeně během celé doby výzkumu stejná. Prošla si čtyřmi formami,³⁶ z nichž finální čtvrtá je ta, ve které jsou napsány svazky *Učebního slovníku jazyka čínského* a které se věnuje tato práce. I tato forma byla však později nahrazena přehlednější formou pro digitální věk, která už není vytvořena Švarným, ale jeho blízkými spolupracovníky (více 2.7).³⁷

2.6 Prozodická transkripce Švarného

Prozodický systém Švarného se věnuje studiu prozodie přítomné v čínském jazyce. Může se jednat o členění lineární, tedy kde se vyskytuje, o jaké délce, všeobecně jaké jsou hranice rytmu, nebo o členění rytmické, které se zase věnuje samotnému rytmu, jeho proudění.

²⁹ ŠVARNÝ, Oldřich. The functioning of the Prosodic Features in Chinese Pekinese. s. 208–217

³⁰ TRÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. s. 42

³¹ TRÍSKOVÁ, Hana a ŠIMA, Jiří. *Oldřich Švarný - bibliografie 1952–1993. Jarmila Kalousková - bibliografie 1938–1978.* s.35

³² ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech.* s. [2]

³³ TRÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. s. 42

³⁴ TRÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. s. 42

³⁵ ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského.* s. [V]

³⁶ TRÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. s. 49

³⁷ UHER, David a SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza a XUELI, Jin. *Učebnice čínské konverzace II.* s. 10–11

Toto přirozeně není veškerá problematika, které se profesor věnuje a mezi klíčové prvky také zahrnuje kategorizaci stupňů prominence daných slabik, včetně možných problémů, které se mohou vyskytnout během jejich popisů. Ty jsou pak řešeny konzistentními pravidly. Následující kapitoly detailněji popisují veškeré body.

2.6.1 Iktovost

Jedním z bodů, kterým Švarný věnuje pozornost je rozdělení slabik podle toho, jestli se jedná o arze nebo theze, tedy podle toho, jestli jsou iktové, či ne. Arze jsou v řeči relativně delší než ostatní slabiky rytmu a označují „vrchol“ sledu daného segmentu.³⁸ Ačkoliv nám toto může připomínat to, co bychom popisovali jako přízvuk, Švarný volí jiný termín, aby oddělil tento jev od přízvuku typického v evropském jazyce.³⁹ Jako arze se mohou vyskytovat pouze slabiky s prominencí zdůrazněně tónickou (tyto vždy zastupují arzi), plně tónickou iktovou a oslabeně tónickou iktovou.⁴⁰ V určování iktovosti slabiky se řídí Švarný podle pravidel, které sám popisuje. Tyto pravidla popisují nutnost každého segmentu obsahovat aspoň jednu arzi a zároveň zakazují možný výskyt dvou arzí vedle sebe v jednom segmentu.⁴¹ V případě, že by tato situace nastala, dále Švarný zavádí „akronymické pravidlo,“ které v případě výskytu dvou arzí vedle sebe přepíše první z nich na thezi, mezitím co arzi zanechá na druhé.⁴² V případě tří nebo více arzí zůstanou arze pouze na první a poslední slabice, mezitím co všechny ostatní se „stávají“ thezí.⁴³ To znamená přejít z obdoby plné či oslabené tónické iktové do její příslušné obdoby neiktové.

2.6.2 Stupně prominence podle O. Švarného

³⁸ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 11

³⁹ POSPÉCHOVÁ, Zuzana - Prosodic Transcription of Standard Chinese and its Use in Teaching. s. 37

⁴⁰ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 11

⁴¹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

⁴² ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

⁴³ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

Dříve zmíněná prozodická stránka byla popsána v množství děl O. Švarného, která popisují sedm stupňů prominence. Tento systém je založený na úrovni důrazu při vyslovení slabiky a na pohybujiícím se systému iktů, v daném systému. Švarný⁴⁴ je pojmenovává „zdůrazněná tónická iktová,“ „plně tónická iktová,“ „plně tónická neiktová,“ „oslabeně tónická iktová,“ „oslabeně tónická neiktová“ a „atónická,“ která se dále dělí na „neutralizovaná“ nebo „atónová.“ Popsaný systém popisuje prominenci v řeči, a tedy jejich sekundární gramatický význam. Počínaje „zdůrazněně tónickou iktovou“ je prominenci nejvyšší až po dvojici „atónickou,“ která je prominentní nejméně.⁴⁵ Pro každou z těchto skupin vytvořil Švarný grafické značení, z nichž finální čtvrtý systém můžeme najít například v „*Učebním slovníku jazyka čínského III*,“ ze kterého práce čerpá. Zdůrazněně tónická iktová prominenci je značena kolmičkou („), plně tónické prominenci jsou značeny obdobně, a to jejich příslušným tónem nad slabikou, oslabeně tónická iktová prominenci je značena číslem tónu v horním indexu za slabikou.⁴⁶ Neiktová forma se označuje dvěma způsoby, a to půlobloučkem pod slabikou, pokud se jedná o třetí tón nebo tečkou jedná-li se o tón jiný.⁴⁷ Finálně atónické slabiky jsou bez jakéhokoliv označení. Ačkoliv se nejedná o iktovost, je nutné zmínit, že pokud se objeví v rámci značení atónická slabika na začátku segmentu, nejedná se o atónickou slabiku, protože „všechny slabiky na začátku segmentu zachovávají aspoň zbytek tónu,“⁴⁸ ale také aby nezatěžoval text příliš velkým počtem indexů.⁴⁹ Objevili-li se tedy tato skutečnost, jedná se o oslabeně tónickou slabiku neiktovou (více v 2.6.2). Tato forma, ačkoliv funkční bez problémů ve slovnících, se musí upravovat pro zapsání digitální (více v 2.7).

2.6.3 Lineární členění

Ve svém systému pro popis prominenci slabik rozděluje Švarný větné celky na kóla a segmenty.⁵⁰ V souvislé promluvě se slabiky spojují do binár (jednotky o dvou slabikách), bináry do segmentů a následně segmenty do kól.⁵¹ Kóla jako celky jsou vlastním rytmem (více

⁴⁴ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 11

⁴⁵ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 11

⁴⁶ ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského*. s. xlv

⁴⁷ ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského*. s. xlv

⁴⁸ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

⁴⁹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

⁵⁰ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 9–10

⁵¹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 9

v 2.6.4.), které jsou zakončené přeryvem, který Švarný definuje jako pauzu o 0,75 sekundách ale i více, ale také mohou být zakončené ukončující intonací.⁵² Přeryvy jako takové se objevují především v rozdělení vět v souvětí (v případě *Učebního slovníku jazyka čínského III* pouze v tomto případě), ale v některých případech se mohou objevit i během řeči. Samotná kóla potom mají zpravidla délku 6–7 slabik, ale výskyt kratších, nebo delších kól není atypický.⁵³

Samotná kóla se často skládají z kratších segmentů. Segmenty mají vlastní rytmus, který může být rozdílný od kól.⁵⁴ Segmenty můžeme najít buď jako dvou nebo víceslabičná kompozita, nebo se může jednat o slabiky které s ostatními kompozita nevytvářejí, ale jsou součástí rytmu daného segmentu.⁵⁵ Tyto slabiky se poté spojují spojovníkem („-“).⁵⁶ Tyto dvě rozdělení nelimitují segmenty na formu a, nebo b, protože se mohou vyskytovat i v kombinacích obou prvků. Samotný segment má zpravidla jen jeden rytmus, ale mohou se objevit výjimky.⁵⁷ Co se týče délky samotného segmentu, Švarný⁵⁸ popisuje průměr 2,5–4,5 slabiky. Obě skupiny lineárního rozdělení se však mohou objevit v liché, jednoslabičné formě.

2.6.4 Rytmické členění

Finálně Švarný popisuje rytmičké sledy, které vznikají v rámci segmentů, ale v kombinaci mohou vznikat i v rámci kól.⁵⁹ Důležité je rozdělení segmentů podle počtu iktů, protože počet iktů typicky (ale ne vždy) určuje počet sledů v segmentu a konečná forma sledů určuje rytmus segmentů, který dále určuje rytmus kól.⁶⁰ Samotné sledy mohou být descendentní, kde se arze nachází na první slabice segmentu, ascendentní, kde se arze nachází na slabice první a poslední.⁶¹ Akronymický sled vzniká v případě tří slabik s arzemi na první a poslední slabice.⁶² Ty se mohou objevit v mnoha formách jako například slabika lichá s následujícím sledem

⁵² ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 9

⁵³ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 10

⁵⁴ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 10

⁵⁵ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 11

⁵⁶ ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského*. s. xlv

⁵⁷ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 10

⁵⁸ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 10

⁵⁹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 11–12

⁶⁰ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 13

⁶¹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12–13

⁶² ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

ascendentním, descendentní sled s následující slabikou lichou, ale i čtyřslabičné segmenty se sledem descendentním a následujícím sledem ascendentním popisuje Švarný jako rytmus akronymický.⁶³ Sledy ascendentní a descendentní obsahují jednu arzi, mezitím co sled akronymický obsahuje arze dvě.⁶⁴ Kombinace různých sledů poté mohou tvořit rozdílné rytmy. Například pokud bychom se setkali se sledem descendentním a ascendentním v čtyřslabičném segmentu, finální rytmus bude akronymický. Mimo to se často objevují enklitika a proklitika (příklonky a předklonky), což jsou zpravidla atónické slabiky, které nezasahují do rytmického průběhu, ke kterému se připojují.⁶⁵ Enklitika a proklitika jsou nejčastěji větné částice, nebo zájmena, která mají pravidelně neutralizovaný tón.⁶⁶

Švarný následně věnuje pozornost rozdělení segmentů podle iktů a počtu slabik. Jednoiktové segmenty se mohou objevit ve všech délkách,⁶⁷ ačkoliv jejich frekvence klesají s vyššími počty segmentů. Jedná se o segmenty striktně s ascendentními nebo descendentními rytmy,⁶⁸ nebo o vzácné liché jednoiktové slabiky.⁶⁹ U trojslabičných (ale i dvouslabičných) segmentů se můžeme setkat se syntagmaty. Jedná se o segmenty, které samostatně neudržují lexikální funkci.⁷⁰ Toto přirozeně tvoří problémy u trojslabičných segmentů, v případě že se arze nachází uprostřed segmentů, a je obtížné určit sled. Švarný popisuje, že se ale zpravidla jedná o sled descendentní s proklitkem, a jen ve vzácných případech o opak.⁷¹ Dvouiktové segmenty se objevují u tří a víceslabičných segmentů. Jedná se o segmenty s opakujícími se descendentními nebo ascendentními sledy, nebo o segmenty s rytmem akronymickým. Tyto segmenty jsou pak tvořeny buď sledem descendentním a ascendentním či tří slabičným akronymickým. Obě možnosti mohou mít libovolný počet enklitik a proklitik, který závisí na rostoucí délce segmentu.⁷² Více než dvouiktové segmenty najdeme už jen v pěti (trojiktové) a víceslabičných segmentech,

⁶³ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 17

⁶⁴ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12–13

⁶⁵ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12–14

⁶⁶ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 37

⁶⁷ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12–17

⁶⁸ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

⁶⁹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 10

⁷⁰ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 15

⁷¹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 14

⁷² ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 13–18

a v pětislabičných pouze v atypických výjimkách. Jedná se nejčastěji o akronymické rytmy (ačkoliv opakování stejných sledů není vyloučeno) kde se jeden ze sledů opakuje.⁷³

Významným rozdílem mezi kóly a segmenty je komplikovanější rytmická struktura přítomná u kól. Mezitím co druhy možných segmentů je až na výjimky možné popsat, jak bylo popsáno v této kapitole, variací kól je ohromné množství. Jedním z důvodů je přijatelné sousedství arzí. V segmentu nemůže nastat situace, kde najdeme dvě arze vedle sebe, ale v rámci kól, specificky mezi jednotlivými segmenty kól, může dojít k sousedství arzí vzhledem k přítomné pauze mezi segmenty.⁷⁴ Je tedy možné setkat se s veškerými možnými kombinacemi výše zmíněných rytmů u kól. Přes všechny tyto kategorie se může odehrát, že se objeví segment nebo kólon, který se nedá popsat v těchto kategoriích. Tyto jevy jsou však relativně vzácné a nemá cenu všechny vypisovat, ty jsou dále popsány v teoretické, tedy třetí, části.

⁷³ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 18

⁷⁴ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 19–20

3 Metodologie

Práce analyzuje hesla 1073–177 *Učebního slovníku jazyka čínského III*. Analýza je v mnoha ohledech inspirována body popsanými výše, ale také metodou analýzy Slaměnikové v *Rytmické Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (hesla 1–50)*. Prvním bodem bylo přepsat vzorek do digitální formy (nejprve do souboru word (Příloha 1 – Přepis vět) a následně do souboru excel, který je možné nalézt jako Příloha 2 – Analýza kól a segmentů, kde byla provedena analýza). Protože původní forma prozodické transkripce Švarného, která se využívala pro zápis v knihách, není příliš vhodná pro digitální zápis, je místo toho využita forma popsána a využita v „*Učebnici čínské konverzace II*.“ Tyto změny zapisují oslabeně tónickou iktovou slabiku dolním indexem a zdůrazněně tónickou slabiku tučně v excelových souborech, nebo bílou barvou písma a černým zvýrazněním v souborech typu word.⁷⁵

Před vytvořením souboru word, byl nejprve vytvořen textový soubor s přepisem veškerých prvků do formy, která usnadňuje práci se vzorkem ve finálním přepisu do souboru word. Všechny vstupy jsou označeny číslem, které je reprezentují v *Učebním slovníku jazyka čínského III*. První čtyři čísla reprezentují heslo ve slovníku. Číslo za tečkou reprezentuje číslo věty, která spadá pod heslo. V případě přítomnosti lexikálních variant u věty za číslem následuje „a,“ „b,“ atd... V případě prozodických variant je za číslem „v.“ Pokud by se u věty objevily jak lexikální varianty, tak varianty prozodické, je za číslem jim reprezentující kombinace obou prvků, respektive „av,“ „bv,“ atd... Za číselným označením jsou pak dané věty napsány v prozodické transkripci Švarného s výše popsanými úpravami, pro digitální formu.

Samotná analýza vypracována na základě metodologie Švarného.⁷⁶ Nejprve jsem převedl věty z Přílohy 1 – Přepis vět do Přílohy 2 – Analýza kól, kde jsem je dále rozdělil na kóla a segmenty. Pokračoval jsem rozdělením segmentů podle jejich počtu slabik, specificky od jednoslabičných do šesti a více. Následně jsem u rozdělených segmentů určil počet iktů, prominenci slabik, rytmus sledů podle prominence a konečný rytmus celého segmentu daný jeho sledy. Některé z popsaných charakteristik jsem přeskočil, pokud jsou u každého ze segmentů

⁷⁵ UHER, David a SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza a XUELI, Jin. *Učebnice čínské konverzace II*. s. 10–11

⁷⁶ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 9–23

stejně (například počet iktů u dvouslabičných segmentů). Následně jsem analyzoval kóla. U těch jsem se věnoval obdobně určení rytmu každého z nich. Součástí určení byl opět popis sledů, který jsem tentokrát vypracoval v jiné formě (více v 3.3.1) a určení jejich typu v rámci sousedství arzí (více níže v této kapitole). Následně jsem vypracoval výsledky analýzy většiny z listů, které jsou relevantní dále. V poslední části srovnávám výsledky z ostatními, obdobnými pracemi. Práce Hvolkové má vzorek ze stejné části slovníku, jako tato,⁷⁷ práce Dočkala má vzorek z jiného svazku stejného díla.⁷⁸ U těchto dvou analýz je vhodné poznamenat, že rychlost promluvy mluvčí, která účinkuje jako zdroj pro věty v jednotlivých svazcích „*Učebního slovníku jazyka čínského*,“ postupně stoupá a jednotlivé slovníky tedy nejsou identické co se týče prozodie.⁷⁹ Dále poté práce Slaměnikové, která vytváří obdobnou analýzu vytvořenou z jiného díla Švarného.⁸⁰ Některé body analýzy lineárního rozdělení textu popisuje i Švarný na začátku svého díla věnující se prozodii čínského jazyka, zpočátku tedy někdy využívám i jeho výsledky z díla „*Hovorová čínština v příkladech III.*“

Příloha 2 – Analýza kól a segmentů obsahuje 10 listů, postupně pojmenované: „Věty,“ „Kóla,“ „Segmenty,“ „Jednoslabičné segmenty,“ „Dvouslabičné segmenty,“ „Trojslabičné segmenty,“ „Čtyřslabičné segmenty,“ „Pětislabičné segmenty,“ „Šesti a více slabičné segmenty“ a „Celkové výsledky.“

List Věty má ve sloupci A stejné číselné značení, jako v příloze 1 – Popis vět. Dále ve sloupci B obsahuje jednotlivé věty.

List Kóla ve sloupci A obsahuje obdobné značení, jako je u vět, ale je rozšířené o „-k1“, „-k2“ atd. Číslo za k značí pořadí kól ve větě. Jednotlivé kóla jsou rozdělené ve sloupci B. Ve sloupcích C, D a E najdeme postupně počet segmentů, slabik a sledů. Ve sloupci F je přepis sledů (k tomu více v 3.3.1). Ve sloupci G je popis typu kóla podle sousedství iktů. Ty jsou popsány takto:

⁷⁷ HVOLKOVÁ, Noemi. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980)*.

⁷⁸ DOČKAL, Dominik. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695)*.

⁷⁹ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. An Analysis of the Correlation between Speech Tempo and Rhythmical Segmentation in Standard Chinese. s. 156–157

⁸⁰ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50).

- **Typ A** = Značí kóla která mají pouze jeden sled, tedy lichý, descendentní, ascendentní, nebo tříslabičný akronymický.
- **Typ B** = Značí kóla s přítomností více než jednoho sledu, u kterých zároveň nedochází k sousedství arzí
- **Typ C** = Značí kóla se sousedstvím arzí mezi sledy, u kterých není mezi arzemi přítomné enklitikum nebo proklitikum
- **Typ D** = Značí kóla se sousedstvím arzí mezi sledy, u kterých je mezi danými arzemi přítomné enklitikum či proklitikum, a u kterých není přítomné sousedství arzí mezi sledy bez těchto atonických slabik

Poslední dva sloupce, H a I, jsou věnovány popisu rytmu kóla a možným poznámkám, které je dále rozlišují. V tomto listu se objevují také zkratky, které jsou popsány dále v této kapitole.

Listy věnující se segmentům rozdělených podle počtu slabik (specificky listy: „Jednoslabičné segmenty,“ „Dvouslabičné segmenty,“ „Trojslabičné segmenty,“ „Čtyřslabíčné segmenty,“ „Pěťslabíčné segmenty“ a „Šesti a více slabíčné segmenty“) mají ve sloupci A, B, C a D obdobný popis, jako v listu Segmenty. V sloupci E je popsán počet iktů (jednoslabičné a dvouslabičné segmenty jsou popsány mírně jinak kvůli chybějící potřebě mít tyto skupiny). Ve sloupci F (E u jedno a dvouslabičných segmentů) je popsána prominence jednotlivých slabik. K popisu jsou použity zkratky:

- **ZT** = značí slabiky zdůrazněně tónické. Slabiky s nejvýraznější prominencí a plným tónem, které jsou vždy nositelem iktu. Jsou značeny plným tónem a tučným textem v souboru excel.
- **PI** = značí slabiky plně tónické iktové. Jedná se o slabiky s plným tónem, které buď kvůli toho, že stojí samostatně, nebo z důvodů akronymického pravidla,⁸¹ jsou držitelé iktu. Jsou značeny plným tónem
- **PN** = značí slabiky plně tónické neiktové. Jedná se o slabiky s plným tónem, které z důvodu akronymického pravidla přišli o svůj iktus. Jsou značeny plným tónem.

⁸¹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

- **OI** = značí slabiky oslabeně tónické iktové. Jsou to slabiky prominentně slabší, bez plného tónu, ale v řeči jsou funkční jako iktus. Jsou značeny horním indexem
- **ON** = značí slabiky oslabeně tónické neiktové. Tyto slabiky jsou ze slabik, které ještě zachovávají prominenci nejslabší. V textu jsou značeny dolním indexem
- **AT** = značí slabiky neutralizované a atónické. Neobsahují žádný tón.

Sloupec G (F u dvouslabičných slabik) popisuje sledy jednotlivých segmentů a sloupec H jejich finální rytmus. V těchto sloupcích jsou pro popis použity tyto zkratky:

- **AS** = značí sled nebo rytmus ascendentní (stoupavý). Jedná se o sled či rytmus, kde se iktus nachází na poslední slabice a jemu předcházející slabiky postupně stoupají od nejnižší prominence po nejvyšší.
- **DE** = značí sled nebo rytmus descendentní (klesavý). Jedná se o sled či rytmus, kde se iktus nachází na první slabice a jemu následující slabiky postupně klesají od nevyšší prominence po nejnižší.
- **AKR** = značí sled nebo rytmus akronymický. V případě sledu se jedná o trojslabičný sled s iktu na první a třetí slabice, nebo se může také jednat sled descendentní a ascendentní u šesti a více slabičných segmentů. V případě rytmu se jedná o popis akronymického sledu, kombinaci descendentního a jemu následujícímu ascendentnímu sledu či kombinaci všech těchto se za sebou se opakujícími stejnými sledy
- **e** = značí enklitikum (příklonku). Jedná se o zpravidla atónické slabiky, které navazují na ascendentní sled, neovlivňuje rytmus segmentu a může se opakovat, ale mohou hrát roli v sousedství arzí v analýze kól
- **p** = značí proklitikum (předklonku). Jedná se zpravidla o oslabeně tónickou neiktovou slabiku, která stojí před descendentním sledem, neovlivňuje rytmus segmentu, ale mohou hrát roli v sousedství arzí v analýze kól.
- **jiné** = označuje rytmus, který není možné popsat podle pravidelností popisovaných v této práci. Jsou neobvyklé a jedná se zpravidla o segmenty s ascendentním sledem za kterým následuje sled descendentní (jakýkoliv sled může být nahrazen za akronymický, včetně možnosti nahrazení obou sledů, nebo také za sled lichý, ale už jen jednou).

Tři sloupce napravo od posledního sloupce je analýza veškerých výsledků skoro všech listů v tabulkách. List Šesti a více slabičné segmenty obsahují také analýzu segmentů rozdělených podle počtu slabik. Poslední list Celkové výsledky analyzuje data, která nespádají specificky pod žádný list, nebo listy všechny. Veškerá data jsem shrnul do Přílohy 3 – Protokol analýzy.

4 Praktická Část

4.1 Lineární členění

4.1.1 Lineární členění vět

Vzorek hesel 1073–1077 je tvořen 1 082 větami, které se dále dělí na 2 076 kól, 4 056 segmentů a 13 032 slabik. V průměru se jedna věta rovná 1,92 kólonům, 3,75 segmentům a 12,05 slabikám (veškerá čísla v analýze, pokud je to možné, jsou zaokrouhlena na dvě desetinná místa). V porovnání se Slaměnikovou, která ze svého výzkumu popisuje průměr 1,6 kól, 3,3 segmentů a 9,4 slabik,⁸² jsou tyto výsledky vyšší, celková délka vět bude tedy delší. V případě Švarného je nutné nejprve převést data do obdobné formy, protože je Švarný přímo neuvádí,⁸³ dojdeme k výsledku vytvořeného z 48 vět o hodnotě 2,17 kól, 4,40 segmentů a 13,33 slabik (zaokrouhleno na dvě desetinná místa).⁸⁴ Švarného výsledky jsou tedy ještě vyšší než výsledky této práce. V porovnání s analýzou Slaměnikové se nejvíce liší počet slabik, s výslednou hodnotou s 28,19% větším rozdílem. Švarného výsledky se nejvíce liší v segmentech, kde výsledná hodnota této analýzy je 17,33% menší.

4.1.2 Lineární členění kól

Jak bylo zmíněno, počet kól ve vzorku je 2076. Na jeden kólon tedy průměrně náleží 1,95 segmentů a 6,28 slabik. Tento výsledek spadá do průměru, který popisuje Švarný, který je 6–7 slabik na kólon.⁸⁵ Průměr Švarného je 6,15 slabik.⁸⁶ Oba průměry jsou si tedy relativně blízko. Výsledky Slaměnikové jsou už vzdálenější s hodnotou o 10,18% nižší a to v průměru 5,7 slabik na kólo.⁸⁷ V rámci délky segmentů se liší výsledky jen minimálně s průměrem 2 u

⁸² SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 67

⁸³ ŠVARNÝ, Oldřich. Hovorová čínština v příkladech III. s. 23–25

⁸⁴ ŠVARNÝ, Oldřich. Hovorová čínština v příkladech III. s. 23–25

ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 19–20

⁸⁵ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 10

⁸⁶ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 24

⁸⁷ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 67

Slaměnikové⁸⁸ a průměrem 2,03 Švarného.⁸⁹ Ačkoliv je rozdíl zanedbatelný, je vhodné podotknout, že výsledky práce jsou jediné, které klesají pod průměr o hodnotě 2. V tabulce 1 můžeme vidět rozložení počtu segmentů v kólech (AČ označuje hodnoty četnosti absolutní, RČ hodnoty četnosti relativní).

velikost kóla	AČ	RČ
1 seg	586	28.2%
2 seg.	1061	51.1%
3 seg.	375	18.1%
4 seg.	44	2.1%
5 seg.	10	0.5%
celkem	2076	100%

Tabulka 1: Lineární členění kól

Stejně jako ve výsledcích Slaměnikové⁹⁰ jsou nejčetnější kóla o dvou segmentech, s kóly o jednom segmentu s četností ve srovnání skoro poloviční. Velmi malou skupinu tvoří kóla o čtyřech nebo pěti segmentech. Ve srovnání s výsledky Slaměnikové je vhodné zmínit, že zastoupení všech skupin, s výjimkou kól o pěti segmentech je četnost ve všech skupinách menší na úkor kól se dvěma segmenty, kde četnost dosáhla 11,35% vyšší hodnoty než v analýze Slaměnikové.⁹¹

4.1.3 Lineární členění segmentů

Segmentů je ve vzorku 4056 což znamená že na jeden segment připadá průměrně 3,21 slabik. Jak bylo zmíněno, Švarný uvádí velikost segmentu pohybující se od 2,5 do 4,5 slabik na jeden segment.⁹² Průměr je tedy konzistentní, stejně tak jako je průměr Švarného⁹³ o 3.03 slabikách v jednom segmentu a Slaměnikové o 2.85 slabikách v jednom segmentu. Stejně jako u

⁸⁸ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 67

⁸⁹ ŠVARNÝ, Oldřich. Hovorová čínština v příkladech III. s. 23–25

⁹⁰ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 67

⁹¹ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 67

⁹² ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 10

⁹³ ŠVARNÝ, Oldřich. Hovorová čínština v příkladech III. s. 23–25

kól je průměr této analýzy však vyšší. Konkrétní zastoupení rozložení slabik můžeme pozorovat v tabulce 2.

velikost segmentu	AČ	RČ
1	110	2.7%
2	1296	32.0%
3	1164	28.7%
4	855	21.1%
5	431	10.6%
6	156	3.8%
7	32	0.8%
8	7	0.2%
9	4	0.1%
10	1	0.02%
celkem:	4056	100%

Tabulka 2: Lineární členění segmentů

Nejčetnější jsou segmenty dvouslabičné s četností skoro třetinovou, ale s ne příliš menší četností jsou i segmenty trojslabičné s četností jen o pár procent méně. Segmenty nad sedm slabik tvoří skupinu mírně vyšší než 1 %. Vezmeme-li v potaz škálu o 2,5–4,5 slabikách na segment, kterou popisuje Švarný,⁹⁴ můžeme tvrdit, že je škála platná i na výsledky této analýzy. To je dokázáno nízkou četností segmentů s počtem slabik, který by nezapadal do škály, a počínajícím klesáním výsledků, jakmile se dostáváme k segmentům pětislabičným. Je nutné konstatovat že četnost pětislabičných segmentů, a šestislabičných segmentů, je atypická. Pětislabičné segmenty jsou o přibližně 2 % (necelých 5 % v analýze Slaměnikové) četnější, mezitím co četnost šestislabičných segmentů je přibližně dvojnásobná (ačkoliv výsledky Slaměnikové nerozdělují segmenty nad šestislabičné) než ve výsledcích Slaměnikové,⁹⁵ Dočkala⁹⁶ a Hvolkové.⁹⁷ Ve srovnání se stejnými zdroji je také četnost segmentů se slabikami nad šest abnormální. Kromě toho je tento výsledek jedinečný tím, že obsahuje segment o deseti slabikách ve

⁹⁴ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 10

⁹⁵ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 67

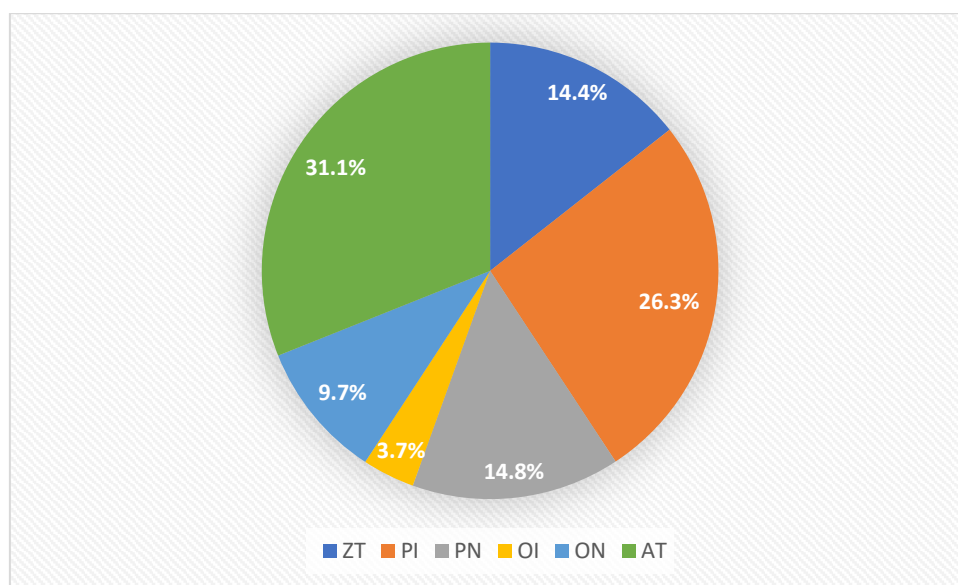
⁹⁶ DOČKAL, Dominik. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského* (hesla 598–695). s. 26

⁹⁷ HVOLKOVÁ, Noemi. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského* (hesla 888–980). s. 21

vzorku. Vzhledem k podobnosti výsledků ve všech ostatních četnostech, se zdá že tyto segmenty jsou čtenější na úkor dvouslabičných segmentů, což vysvětluje vyšší průměr slabik na jeden segment, popsany na začátku kapitoly.

4.2 Prominence slabik

Součástí analýzy bylo určení prominence každé slabiky, jejich rozdělení můžeme vidět v grafu 1.

Graf 1: Četnost prominencí slabik

Nejpočetnější jsou slabiky atónické, se skoro třetinovou četností. Plně tónické iktové slabiky jsou druhé nejčetnější. Přibližně pouze šestinu pak tvoří oslabeně tónické slabiky s iktovými obsáhle pouze v necelých 4 %. Zajímavé je, že součet veškerých oslabeně tónických slabik nepřesahuje žádnou z ostatních prominencí. Výsledky Slaměnkové⁹⁸ jsou ve srovnání s těmito v mnoha ohledech obdobné, například co se týče všeobecného rozložení. Co může zaujmout pozornost je vysoký rozdíl zdůrazněně tónických slabik, kde je četnost těchto slabik o 4,66 % vyšší, mezitím co četnost oslabeně tónických iktových slabik a slabik atónických je o

⁹⁸ SLAMĚNKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

přibližně 2 % menší (přesný rozdíl činí 1,97 % u slabik atónických a 2,23 % u oslabeně tónických iktových slabik). V porovnání s výsledky Dočkala⁹⁹ a Hvolkové¹⁰⁰ jsou výsledky víceméně identické a zpravidla se neliší o více než 1 %. Jedinou výjimkou jsou slabiky plně tónické neiktové a iktové, kde rozdíl přesahuje 1,5 % v obou případech. Zajímavý detail je, že v bodech, ve kterých se tato analýza mírně liší s analýzami Dočkala a Hvolkové, jsou body kde se zase tato analýza setkává se skoro identickými výsledky v analýze Slaměnkové.

Finální procento iktových slabik ve vzorku je 44.45 % (tedy 55,55 % neiktových). Tyto výsledky jsou skoro identické s výsledky Dočkala¹⁰¹ a Hvolkové.¹⁰² Nejvýznamnější rozdíl je pak ve výsledcích Slaměnkové,¹⁰³ kde se součet iktových slabik rovná 46,91 %. Rozdíl tedy přesahuje 2,5 %.

4.3 Rytmus segmentů

4.3.1 Jednoslabičné segmenty

Ve vzorku se vyskytuje celkem 110 (2,71 % veškerých segmentů) jednoslabičných segmentů. Z toho necelá třetina nabírají prominenci zdůrazněně tónickou a zbytek najdeme v prominenci plně tónické iktové. Přesné informace můžeme sledovat v tabulce 3. Jedná se tedy vždy o arze.

prominence	AČ	RČ
ZT	32	29.1%
PI	78	70.9%
celkem:	110	100%

Tabulka 3: Rozdělení prominence jednoslabičných segmentů

⁹⁹ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 27

¹⁰⁰ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 22

¹⁰¹ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 27

¹⁰² HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 22

¹⁰³ SLAMĚNKOVÁ, Tereza. Rytmičké členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

Dále se vzhledem k všeobecně neobvyklému výskytu těchto segmentů věnuje pozornost jejich pozici v kólu.¹⁰⁴

prominence	pozice v kóle			
	začátek	uprostřed	konec	lichý kólon
PI	50	3	24	2
ZT	14	6	7	5
AČ	64	9	31	7
RČ	58.2%	8.2%	28.2%	6.4%

Tabulka 4: Pozice jednoslabičných segmentů v kólech

V tabulce 4 můžeme sledovat detailní informace týkající se právě pozicím těchto segmentů. Nejpočetnější zastoupení je na začátku kóla, které přesahuje polovinu výskytů. Větší šestina se nachází na pozicích uprostřed kóla, nebo tvořících samostatný lichý kólon. Zajímavá je tendence jednoiktových zdůrazněně tonických segmentů gravitovat ke středu kólonu, nebo výskytu jako lichý kólon. Dočkalovy¹⁰⁵ výsledky jsou v této oblasti velice podobné, s výjimkou o přibližně 10 % menšího výskytu segmentů na konci kóla. Výsledky Hvolkové¹⁰⁶ jsou naopak velmi rozdílné, s jedinou obdobnou četností v pozici lichých kól. Významným rozdílem jsou přehozené první a druhé pozice nejvyšších četností. Samotné četnosti se pak liší o přibližně 20 % v pozici na začátku kóla a přibližně 15 % v pozici na konci kóla.

4.3.2 Dvouslabičné segmenty

Dvouslabičné segmenty se můžou objevit pouze jako jednoiktové a to pouze v rytmech ascendentních a descendentních, jak popisuje Švarný.¹⁰⁷ Ve vzorku se nachází celkem 1296 dvouslabičných segmentů, z nichž, jak můžeme pozorovat v tabulce 5, je větší polovina v četnějším rytmu descendentním a druhá menší polovina v rytmu ascendentním.

¹⁰⁴ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 32

¹⁰⁵ DOČKAL, Dominik. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského* (hesla 598–695). s. 29

¹⁰⁶ HVOLKOVÁ, Noemi. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského* (hesla 888–980). s. 24

¹⁰⁷ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 12

rytmus	AČ	RČ
AS	588	45.4%
DE	708	54.6%
celkem:	1296	100%

Tabulka 5: Rytmičké členění dvouslabičných segmentů

Tyto výsledky se víceméně shodují s výsledky Hvolkové,¹⁰⁸ ale liší se o přibližně 10 % s výsledky Slaměňíkové¹⁰⁹ a Dočkala.¹¹⁰ Také se shodují s tvrzením Švarného a Uhra, které popisuje vyšší frekvence descendentních sledů ve dvouslabičných slabikách.¹¹¹

Vzorek je tvořen syntagmaty a kompozity, s kompozity tvořícími zhruba tři pětiny vzorku. Tento výsledek odporuje pracím od Dočkala¹¹² a Slaměňíkové,¹¹³ kde jsou výsledky opačné.

Prominence slabik dvouslabičných segmentů je nejvíce plně tónická iktová a společně se svojí neiktovou obdobou tvoří poloviční prominenci slabik těchto segmentů. Nejpočetnější skupinou podle prominence jsou segmenty descendentní s první slabikou plně tónickou iktovou, s následující slabikou atónickou. Nejmenší výskyt descendentní, ale i celého vzorku, představuje jediný segment s prominencí oslabeně tónickou iktovou na první slabice a oslabeně tónickou neiktovou na druhé. Sledy ascendentní jsou nepočetnější s prominencí plně tónickou neiktovou na první slabice a plně tónickou iktovou na druhé. V nejmenší četnosti jsou ascendentní sledy, obdobně jako sledy descendentní, pouze s opačnou pozicí prominencí. Příklady zmíněných skupin prominencí můžeme pozorovat níže:

1087.08 hē-ba . PI+AT DE

¹⁰⁸ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 25

¹⁰⁹ SLAMĚŇÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

¹¹⁰ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 30

¹¹¹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 14

¹¹² DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 30

¹¹³ SLAMĚŇÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 69

1078.10-k3	cai ² -neng ₂	OI+ON	DE
1073.07-k2	qí-xíng	PN+PI	AS
1091.04a-k1	yí-liang ⁴	ON+OI	AS

4.3.3 Trojslabičné segmenty

U trojslabičných segmentů se už můžeme setkat i se segmenty jež mají jeden či dva iktusy. Z celkem 1 164 trojslabičných segmentů tvoří dvouiktové segmenty necelou jednu třetinu vzorku, mezitím co jednoiktové segmenty tvoří zbylé dvě třetiny. K tomu více v tabulce 6. Tyto výsledky se signifikantně neliší s ani jednou ze tří komparovaných prací.

počet iktů	AČ	RČ
1 iktus	793	68.1%
2 iktusy	371	31.9%
celkem:	1164	100%

Tabulka 6: Rozložení iktů v trojslabičných segmentech

Jednotlivé rytmy se u jednoiktových segmentů se dělí na ascendentní a descendentní. Dvouiktové se objevují pouze jako akronymické. Nejčetnější jsou segmenty jednoiktové s rytmem descendentním, jejichž četnost mírně přesahuje dvě pětiny. Ačkoliv jsou jednoiktové ascendentní rytmy v nejmenší četnosti, stále tvoří jednu čtvrtinu vzorku, samotné rozdíly mezi skupinami nejsou tedy příliš signifikantní. Tyto segmenty jsou tvořeny zpravidla syntagmaty, ale můžeme objevit i kompozita. Ty tvoří necelých 15 % vzorku. Iktus najdeme nejpravidelněji na střední slabice, ve skoro dvou pětinach celého vzorku. Tyto sledy se poté dělí zpravidla na descendentní s předklonkou nebo ascendentní s příklonkou, podle pravidla Švarného.¹¹⁴ Můžeme také pozorovat sledy s iktem na první slabice nebo poslední, tedy descendentní a ascendentní. Akronymické rytmy se objevují pouze tvořené akronymickým sledem. Jednotlivé četnosti rytmů a sledů můžeme pozorovat v tabulce 7.

¹¹⁴ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 32

Sledy				Rytmy			
počet iktů	rytmus	AČ	RČ	počet iktů	rytmus	AČ	RČ
1 iktus	DE	178	15,3%	1 iktus	DE	502	43,1%
	pDE	324	27,8%		AS	291	25,0%
	AS	156	13,4%	2 ikty	AKR	371	31,9%
	ASe	135	11,6%				
2 ikty	AKR	371	31,9%				

Tabulka 7: Četnosti rytmů a sledů trojslabičných segmentů

Rozdíly ve sledech nejsou signifikantní, projevují se více v četnostech rytmů, celkově jsou vyšší výskyty ascendentních sledů a nižší sledů descendentních nebo akronymických, po případě obou. Tyto výsledky jsou podobné s pracemi Hvolkové¹¹⁵ a Dočkala,¹¹⁶ liší se pouze v četnosti rytmů ascendentních, které jsou v této práci o přibližně 6% vyšší než v obou pracích. Podobné výsledky najdeme v práci Slaměnikové,¹¹⁷ ale tentokrát je rozdíl ještě vyšší, necelých 13 %. Tyto rozdíly jsou rozděleny přibližně stejným dílem mezi ostatní skupiny.

Kompozita jsou tvořena především sledy ascendentními, descendentními, ale objevují se i případy, kde tomu tak není. V těchto případech se jedná zpravidla o sledy ascendentní s příklonkou, kde příklonka je slabika, která působí jako gramatická částice, nemá tedy významný lexikální význam:

1149.03v-k2 gōngchǎngli₃ PN+PI+ON ASe AS

Můžeme se ale setkat i se sledem descendentním s předklonkou:

1152.20-k2 nǚhái_z, PN+ZT+AT pDE DE

V rámci prominence se segmenty objevují nejčastěji jako descendentní syntagmata s oslabeně tónickou neiktovou slabikou, za níž následuje plně tónická iktová slabika a slabika

¹¹⁵ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 27

¹¹⁶ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 31

¹¹⁷ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

atónická. Syntagmata se však mohou vyskytnout se stejnou prominencí, ale rozdílným sledem. Níže jsou příklady nejfrekventovanějších staveb prominencí každého z vyskytlých sledů:

1085.08	nèi-jian-shì	PI+AT+AT	DE	DE
1105.03a	ta-bàn-d	ON+PI+AT	pDE	DE
1078.09	ta-yì-shǒu	ON+PN+PI	AS	AS
1097.07a-k1	gē-jǐǔ-le,	PN+ZT+AT	ASe	AS
1082.07a	jì-zai-xīn.	PI+AT+PI	AKR	AKR

4.3.4 Čtyřslabičné segmenty

Čtyřslabičných segmentů je ve vzorku celkem 855. Stejně jako u trojslabičných segment, čtyřslabičné segment se mohou objevit jako jednoiktové či dvouiktové. Většinu vzorku, mírně přesahující tři čtvrtiny, tvoří dvouiktové segmenty. Zbýlá čtvrtina je pak tvořena segmenty jednoiktovými. Tyto výsledky jsou konzistentní s ostatními pracemi, rozdíly jsou nesignifikantní. Přesnější čísla jsou popsána v tabulce 9.

počet iktů	AČ	RČ
1 iktus	204	23.9%
2 ikty	651	76.1%
celkem:	855	100%

Tabulka 8: Rozložení iktů v čtyřslabičných segmentech

Jednoiktové sledy vznikají kombinací dvou dvouslabičných sledů ve kterých se iktus realizuje buď na první nebo poslední slabice,¹¹⁸ vytvářejíc descendentní nebo ascendentní rytmus. Také vznikají kombinace těchto sledů s předklonkou, nebo jednou ale i dvěma příklonkami. Může se objevit i sled „jiné.“ Tento rytmus u čtyřslabičných segmentů nabírá formu ascendentního a následujícího descendentního sledu. Vzniká zpravidla kvůli přítomnosti kompozita, kde není možné sled zlomit a popsat jinak. Například:

¹¹⁸ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 16

Dvouiktové segmenty mají zpravidla rytmus akronymický tvořený descendentním a ascendentním sledem nebo sledem akronymickým s předklonkou či příklonkou, ale může se objevit opakující se sled descendentní nebo ascendentní s dvěma iktovými slabikami.

Nejčtenější rytmus dvouiktový je rytmus akronymický, s poloviční četností, který je z větší poloviny tvořen kombinací sledů descendentních a ascendentních. V rámci jednoiktových rytmů je nejčtenější opět rytmus descendentní, jak popisuje Švarný.¹¹⁹ Tady je nejčtenější sled descendentní s předklonkou. Nejmenší četnost má dvouiktový rytmus opakujících se ascendentních sledů. Bližší informace jsou popsány v tabulce 9.

Sledy				Rytmy			
počet iktů	rytmus	AČ	RČ	počet iktů	rytmus	AČ	RČ
1 iktus	DE	18	2.1%	1 iktus	DE	90	10.5%
	AS	5	0.6%		AS	67	7.8%
	pDE	72	8.4%		jiné	47	5.5%
	ASe	55	6.4%	2 ikty	AKR	429	50.2%
	ASee	7	0.8%		DE+DE	198	23.2%
	AS+DE	47	5.5%		AS+AS	24	2.8%
2 ikty	DE+AS	243	28.4%				
	pAKR	121	14.2%				
	AKRe	65	7.6%				
	DE+DE	198	23.2%				
	AS+AS	24	2.8%				

Tabulka 9: Četnosti rytmů a sledů čtyřslabičných segmentů

Tyto výsledky se s výsledky Hvolkové¹²⁰ víceméně neliší, největší rozdíly jsou v rytmech akronymických s předklonkou a dvouiktového opakujícího se descendentního, kde se oba liší přibližně o 5 %. Stejně je tomu u výsledků Dočkala¹²¹ a Slaměnikové,¹²² kde je největší signifikantní rozdíl také jen 5 % a to pouze u sledu akronymického s příklonkou.

¹¹⁹ ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. s. 16

¹²⁰ HVOLKOVÁ, Noemi. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského* (hesla 888–980). s. 30

¹²¹ DOČKAL, Dominik. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského* (hesla 598–695). s. 34–36

¹²² SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. *Rytmické členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského* (Hesla 1–50). s. 80

Většina vzorku čtyřslabičných segmentů už jsou syntagma, pouze sedm segmentů jsou kompozita, která jsou tvořena frekventovanými rytmy. Nejčastější prominence segmentů je oslabeně tónická iktová slabika, za níž je postupně slabika atónická, slabika plně tónická iktová a další slabika atónická, objevující se v různých rytmech. Příklady jednotlivých sledů (a 3 přítomných kompozit) můžeme pozorovat zde (skupina „jiné“ vynechána kvůli již jmenovaného příkladu):

Jednoiktové:

1169.05a-k1	hùnheqilai,	ZT+AT+AT+AT	DE	DE
1078.01b-k1	ni-ba ₄ -zhǐjiā,	ON+ON+PN+ZT	AS	AS
1078.08	jiu-chūqu-le	ON+PI+AT+AT	pDE	DE
1082.09v	hen-qièshí-d	ON+PN+ZT+AT	ASe	AS
1077.01a-k2	hǎohuài-lai-le.	PN+ZT+AT+AT	ASee	AS

Dvouiktové:

1170.13-k2	qīngqingchūchū.	PI+AT+PN+PI	DE+AS	AKR
1084.01-k1	ta-tān-d-hěn,	ON+ZT+AT+PI	pAKR	AKR
1095.01-k3	yì ³ jīng-féi-d	OI+AT+PI+AT	AKRe	AKR
1162.03c-k2	biànbuqīngchu	PI+AT+PI+AT	DE+DE	DE+DE
1075.02a-k2	yì-dào-zhú	ON+PI+PN+ZT	AS+AS	AS+AS

4.3.5 Pětislabičné segmenty

Pětislabičné segmenty jsou komplikovanější, mohou se vyskytovat jako jednoiktové, dvouiktové ale také trojiktové. V korpusu najdeme pětislabičných segmentů 431, z toho většina (přes čtyři pětiny) jsou segmenty dvojiktové. Zbylé segmenty jsou v přibližně stejném množství ve zbytku. K tomu více v tabulce 10.

počet iktů	AČ	RČ
1 iktus	45	10.4%
2 ikty	349	81.0%
3 ikty	37	8.6%
celkem:	431	100%

Tabulka 10: Rozložení iktů v pětislabičných segmentech

S výsledky Slaměnickové¹²³ se vzorek nejvíce liší v počtu dvojičtových segmentů, které mají v této práci četnost vyšší o 10 %, tyto procenta pak většinou chybí v četnosti trojičtových segmentů. S výsledky prací Dočkala¹²⁴ a Hvolkové¹²⁵ se práce významně neliší. Vzhledem k velikostem jednotlivých tabulek je následující analýza rozdělena podle počtu iktů.

Jednotlivé rytmy pětislabičných segmentů se až na novou skupinu zpravidla opakují s rytmy u čtyřslabičných segmentů. U jednoičtových segmentů se objevují navíc ascendentní sledy s více než dvěma příklonkami. Nejčetnější je skupina rytmů ascendentní + descendentní, oproti předchozím segmentům, nejméně četná skupina je sled descendentní, jak můžeme vidět v tabulce 11:

¹²³ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

¹²⁴ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 37

¹²⁵ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 30

Sledy			
počet iktů	rytmus	AČ	RČ
1 iktus	AS+DE	22	5.1%
	ASe	2	0.5%
	ASee	3	0.7%
	ASeee	4	0.9%
	DE	1	0.2%
	pDE	13	3.0%
Rytmy			
počet iktů	rytmus	AČ	RČ
1 iktus	AS	9	2.1%
	DE	14	3.2%
	jiné	22	5.1%

Tabulka 11: Sledy a rytmy jednoiktových pětislabičných segmentů

Jak bylo zmíněno objevují se nově ascendentní sledy s třemi příklonkami. Tyto výsledky se liší od výsledků Slaměňíkové¹²⁶ a Hvolkové,¹²⁷ kde nejsou výskyty ascendentních sledů s více než jednou příklonkou. V rámci četností se liší pouze výsledky Slaměňíkové,¹²⁸ a to pouze o 2 % ve skupině sledů ascendentní + descendentní. Dočkalovi¹²⁹ výsledky jsou v rámci četností stejné, opět s rozdíly v rytmu ascendentní + descendentní s nevýznamnými rozdíly u jiných skupin, naopak zde však chybí sledy ascendentní s jednou příklonkou.

Dvouiktové segmenty se objevují také v podobných rytmech, jako segmenty čtyřslabičné, zpravidla se pouze přidá příklonka či předklonka, jako například u akronymického sledu s dvěma příklonkami, která má pouze jeden výskyt v celém vzorku (kvůli prodlužujícím se segmentům už v příkladech nepopisují konečný rytmus segmentu):

1140.04-k2 sēnlinli³-qu-le.

PI+AT+OI+AT+AT

AKRee

¹²⁶ SLAMĚŇÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

¹²⁷ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 34

¹²⁸ SLAMĚŇÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

¹²⁹ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 37

Nově se objevují podobné výjimky ze skupiny rytmů „jiné“, jako u jednoiktových rytmů ascendentní + descendentní, tentokrát se jedná o rytmy jednoiktové akronymické společně s rytmem iktovým ascendentním či descendentním, který zaujímá pozici na opačné straně rytmu akronymického a kvůli pevné vazby kompozit a akronymického pravidla vytváří tyto skupiny:

1081.01-k4 qiēle-shǒuzhítou. PI+AT+PN+ZT+AT AKR+DE

1075.08-k1 yì-xiē₁-dīngxiān shù, ON+ON+PI+PN+ZT AS+AKR

Opět se jedná o rytmy, které nelze zapsat jinak kvůli přítomnosti kompozita. Také se objevují segmenty s rytmem ascendentní + descendentní, tentokrát je ale sousedství arzí přerušeno atónickou slabikou na pozici příklonky/předklonky. Stejně jako u předchozích zástupců, se tento jev objevuje kvůli dodržování sledů kompozit. Tyto případy taky patří do skupiny rytmů „jiné“:

1145.03d-k1 xiǎolù-d-tóushang, PN+PI+AT+PI+AT AS+e/p+DE

Nejpočetnějším rytmem pětislabičných dvouiktových segmentů je rytmus opakujících se sledů descendentních, který má četnost přesahující jednu pětinu vzorku. Nevezmeme-li v potaz dříve zmíněný akronymický rytmus, nejméně četný rytmus je opakující se sled ascendentní s příklonkou. Bližší údaje popisuje tabulka 12:

Sledy				Rytmy			
2 ikty	AKR+DE	20	4.60%	2 ikty	AKR	151	35.00%
	AKRee	1	0.20%		DE+DE	136	31.60%
	AS+AKR	5	1.20%		AS+AS	22	5.10%
	AS+AS	20	4.60%		jiné	40	9.30%
	AS+ASe	2	0.50%				
	AS+e/p+DE	15	3.50%				
	DE+AS	50	11.60%				
	DE+ASe	42	9.70%				
	DE+DE	92	21.30%				
	pAKRe	15	3.50%				
	pDE+AS	43	10.00%				
	pDE+DE	44	10.20%				

Tabulka 12: Sledy a rytmy dvouiktových pětislabičných segmentů

Výsledky se s pracemi Dočkala¹³⁰ a Hvolkové¹³¹ neliší více než 5 %, můžeme však konstatovat, že jeden z větších rozdílů se opět objevuje u skupiny rytmů „jiné.“ Výsledky Slaměnkové¹³² můžeme srovnávat pouze na úrovni rytmů kvůli zvyšujícímu se počtu chybějících skupin. Rozdíly jsou především ve skupině rytmů opakujících se descendantních sledů, které jsou o 7 % vyšší, na úkor nižších skupin ostatních, s výjimkou skupiny „jiné,“ která je stejná.

Trojiktové segmenty se zde vyskytují pouze jako rytmy akronymické, s opakujícím se sledem ascendentním či descendantním, před nebo po sledu akronymickém. Ikty se tedy nacházejí na první, třetí a poslední slabice. Početnější jsou opět segmenty s opakujícím se sledem descendantním, a to osminásobně v porovnání se skupinou druhou, jak ukazuje tabulka 13:

Sledy				Rytmy			
3 ikty	AKR+AS	4	0.9%	3 ikty	AKR	37	8.6%
	DE+AKR	33	7.7%				

Tabulka 13: Sledy a rytmy trojiktových pětislabičných segmentů

Zde jsou rozdíly pouze minimální.

Zajímavým výskytem je jediné pětislabičné kompozitum přítomné v textu, které zastupuje vlastní jméno státu Indonésie:

1144.01-k1 yìnduníxiyà, PI+AT+PI+AT+PI DE+AKR

Příklady každého s popsaných druhů složení sledů (s výjimkou rytmů „jiné“ a jmenovaného jedinečného akronymického sledu s dvěma příklonkami) v tabulkách můžeme sledovat zde:

Jednoiktové:

1156.03-k1 ta-ba₃-zìjǐ-d ON+ON+PN+PI+AT ASe

¹³⁰ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 38

¹³¹ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 34

¹³² SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

1092.01-k2	qìchē-d-shihour,	PN+ZT+AT+AT+AT	ASee
1075.20	zuò-fàn-d-shihour	PN+ZT+AT+AT+AT	Asee
1112.05-k2	fāxianle-yi-ge	PI+AT+AT+AT+AT	DE
1087.14-k2	jiu-chōngshengqu-le.	ON+PI+AT+AT+AT	pDE
1109.01-k1	chámingle-yìhòu,	PN+PI+AT+AT+ZT	AS+AS

Dvouiktové:

1105.02	yuándàn-nei ₄ -tian ¹ -d	PN+ZT+ON+OI+AT	AS+ASe
1075.14-k2	díren-d-zhèndì.	PI+AT+AT+PN+ZT	DE+AS
1076.05-k2	sīxia-jiějué-d,	ZT+AT+PN+PI+AT	DE+ASe
1101.04-k2	pèngténge-me ² -you?	ZT+PN+AT+OI+AT	DE+DE
1076.04-k1	mei-jiēdao-xìn-le,	ON+PI+AT+PI+AT	pAKRe
1075.17-k2	zhǐ-wéizh-yi-kuai ⁴	PN+PI+AT+AT+OI	pDE+AS
1075.05-k2	shi-shen ² me-dòngwu.	ON+OI+AT+PI+AT	pDE+DE

Trojiktové:

1101.01-k1	pèngle-wo ³ -yi-xiàr,	ZT+AT+OI+AT+PI	AKR+AS
1075.08-k2	wo ³ -d-xiǎo-tíngyuàn,	OI+AT+PI+PN+ZT	DE+AKR

4.3.6 Šesti a víceslabičné segmenty

Šestislabičné segmenty jsou skupina nejméně čttná, s pouze 200 výskyty. Segmenty se ve vzorku objevují jako jednoiktové, dvouiktové, trojiktové ale dokonce i jako čtyřiktové. Četnost je však víceméně rozdělená mezi segmenty dvouiktové a trojiktové, se zbývajícími skupinami v pouze minimálním zástupu. K tomu více v tabulce 14:

počet iktů	AČ	RČ
1 iktus	4	2.0%
2 ikty	100	50.0%
3 ikty	91	45.5%
4 ikty	5	2.5%
celkem:	200	100%

Tabulka 14: Rozložení iktů v šesti a více slabičných segmentech

Tyto výsledky jsou konzistentní s každou z ostatních prací, příliš se neliší vezmeme-li v potaz nízké zastoupení skupiny ve srovnávaných pracích. Jediný rozdíl, který je možné poznamenat jsou chybějící jednoiktové a čtyřiktové segmenty ve výsledcích Slaměnikové.¹³³

U šesti a víceslabičných segment je množství různých variací rytmů vysoké, příklady jednotlivých rytmů budou tedy přítomny u jednotlivých popisů v rámci iktů. Jednoiktové segmenty jsou přítomné v opravdu nízké četnosti a v pouze jednom rytmu. Ve všech 4 výskytech se jedná o trojslabičný ascendentní sled, za kterým následují dvě příklonky označující určení času (vzhledem k prodlužujícím se segmentům se nyní v příkladech vynechává popis prominance):

1101.05-k1 ni-jìn-mén-d-shihour

ASee

¹³³ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

Výsledky tohoto vzorku jsou jediné, které obsahují jednoiktové segmenty, které zároveň nemají žádný rytmus typu „jiné.“ Výsledky Dočkala¹³⁴ obsahují pouze segmenty s rytmem „jiné“ mezitím co výsledky Hvolkové¹³⁵ obsahují jak ascendentní rytmus, tak rytmus „jiné.“

Dvouiktové segmenty této skupiny mají opakující se rytmy, jako u pětislabičných, opět pouze s možným přidáním předklonky či příklonky. Nejčastěji se vyskytují rytmy akronymické, ale opakující se descendentní rytmy s rytmy „jiné“ najdeme v jen mírně lišící se četnosti. V rámci samotných sledů je nejčetnější opakující se sled descendentní dvouiktový s předklonkou, na druhém místě je sled stejný pouze bez předklonky. Nejméně četné jsou různé variace rytmu „jiné.“ Více můžeme vidět v tabulce 15.

Sledy				Rytmy			
2 ikty	AKR	5	2.5%	2 ikty	AKR	36	18.0%
	AKR+DE	10	5.0%		AS+AS	2	1.0%
	AKRe	5	2.5%		DE+DE	31	15.5%
	AKRee	7	3.5%		jiné	31	15.5%
	AS+AKR	3	1.5%				
	AS+AKR+DE	1	0.5%				
	AS+AS	2	1.0%				
	AS+DE+DE	8	3.5%				
	AS+e/p+DE	9	4.5%				
	DE+DE	15	7.5%				
	pAKR	5	2.5%				
	pAKR+DE	1	0.5%				
	pAKRe	12	6.0%				
	pAKRee	2	1.0%				
	pDE+DE	16	8.0%				

Tabulka 15: Sledy a rytmy dvouiktových šesti a více slabičných segmentů

Budeme-li srovnávat dosáhneme vyššího rozdílu skupiny „jiné“ o 5 % v porovnání s výsledky Hvolkové¹³⁶ a Dočkala.¹³⁷ Výsledky se dále u Dočkala¹³⁸ příliš neliší. U Hvolkové¹³⁹

¹³⁴ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 61

¹³⁵ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 39

¹³⁶ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 39

¹³⁷ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 40

¹³⁸ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 40

¹³⁹ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 39

můžeme však také pozorovat rozdíl až kolem 8 % vyšší u akronymických rytů. Slaměníková¹⁴⁰ ve svých výsledcích dosáhla četnosti opakujících iktových descendentních sledů o přibližně 10% vyšší, ale nemá žádný výskyt opakujících se iktových sledů ascendentních.

Nově se objevují další výskyty rytmu „jiné.“ V jednom výskytu můžeme pozorovat rytmus ascendentní s následujícím rytmem akronymickým a následným rytmem descendentním, opět vznikající kvůli limitům sledů kompozit:

1101.08-k2 ye-děi-pèngzho-hao₃-jīhui AS+AKR+DE

Dále se objevuje množství rytů se třemi sledy, počínaje ascendentním, za nimiž následují dva sledy descendentní. Vznikají ze stejných důvodů jako dříve zmíněná skupina:

1159.05-k3 shíwǔ-shi₄ji-shíhour-d AS+DE+DE

Dále se objevují obdobné skupiny, které už byli zmíněny, popřípadě rozšířené o předklonku či příklonku (dvě skupiny rytmu „jiné“ jsou považovány za již zobrazené):

Opakující se descendentní dvouiktové rytmy:

1074.01a-k2 dōu-zhǎngle-chóngz-le. DE+DE

1075.01-k2 jiu-bǎ-ta-wéiqilai-le. pDE+DE

Opakující se ascendentní dvouiktové rytmy:

1115.05a-k2 ta-bǎ-wǒ-d-xiùkǒur AS+AS

Akronymické dvouiktové rytmy

1075.04-k2 wéicheng-yi-ge-yuánquānr! AKR

1076.06-k2 yùbei-dao-fǎyuàn-qu AKRe

¹⁴⁰ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

1115.05a-k4	shēnbuchū-shǒu-lai-le.	AKRee
1073.01-k1	zai-mǔqín-d-fénqián,	pAKR
1076.05-k3	ta-piàn-dao-fǎyuàn-qu	pAKRe
1120.09	jiu-dòngqi-xiōng-lai-le.	pAKRee

Jiné rytmy:

1169.06-k2	yīnggai-zuo ₄ -hǎo-jìhua.	AKR+DE
1149.11-k2	wo-zěnmē-yi-diǎnr-xiǎngsheng (r)	pAKR+DE
1078.02a-k1	ni-ba ₃ -zhè-jì ₃ -zhāng-zhǐ	AS+AKR
1075.18	hǎohāor-d-wéiqilai.	AS+e/p+DE

Trojiktové segmenty šesti a víceslabičné skrze dodatečné slabiky dosahují signifikantně většího množství staveb sledů. Stejně jako u dvojikových můžeme objevit stejné stavby jako u pětislabičných segmentů, pouze s dodatečnými předklonkami či příklonkami. Kromě toho se objevují nový druh rytmu, který je trojitými iktovými descendentními sledy za sebou. Objevuje se také množství nových staveb rytmů pod kategorií „jiné.“

Nejčetnější stavba sledů je sled akronymický s opakujícím se sledem descendentním, který tvoří 13,5 % vzorku. V rámci rytmů je nejfrekventovanější rytmus akronymický, tvořící o něco větší čtvrtinu celého vzorku šesti a víceslabičných segmentů. V rámci stavby sledů je staveb s velmi malou četností velké množství, jedná se zpravidla o stavby rytmu „jiné,“ ale najdeme i další rytmy. Nejméně četnou skupinou rytmů je skupina rytmů „jiné.“ Bližší informace popisuje tabulka 16:

Sledy				Rytmy			
3 ikty	AKR+AKR	3	1.5%	3 ikty	AKR	53	26.5%
	AKR+AS	11	5.5%		DE+DE+DE	26	13.0%
	AKR+e/p+DE	1	0.5%		jiné	11	5.5%
	AS+AS+e/p+DE	1	0.5%				
	AS+e/p+AKR	1	0.5%				
	AS+e/p+DE+DE	1	0.5%				
	DE+AKR	27	13.5%				
	DE+AKRe	10	5.0%				
	DE+AKReee	1	0.5%				
	DE+DE+DE	24	12.0%				
	pAKR+AKR	1	0.5%				
	pAKR+e/p+DE	3	1.5%				
	pDE+AKR	3	1.5%				
	pDE+AKRe	1	0.5%				
	pDE+DE+DE	2	1.0%				

Tabulka 16: Sledy a rytmy trojiktových šesti a víceslabičných segmentů

Výsledky se shodují s výsledky Hvolkové,¹⁴¹ jediným rozdílem je větší koncentrace rytmů typu jiné, které jsou zde o přibližně 8 % menší. Stejně tak se výsledky neliší o více než 5 % s výsledky Dočkala.¹⁴² U obou prací chybí některé sledové stavby. Výsledky Slaměníkové¹⁴³ jsou zde v příliš malých četnostech, a srovnávání by tedy mohli zkreslovat.

Mezi trojiktovými šesti a víceslabičnými segmenty se objevuje množství sledů typu ascendentní + descendentní (libovolný sled, včetně obou, mohou být zaměněny sledem akronymickým, doplněny předklonkou, či příklonkou, nebo se sledy mohou opakovat, popřípadě může být jedna strana nahrazena lichou slabikou), mezi kterými najdeme atónickou slabiku. Kromě této skupiny se mohou objevit segmenty s opakujícím se akronymickým rytmem, v tomto vzorku v jednom případě i s předklonkou. Vzhledem k opakování některých z těchto případů nebudou příklady jmenovány odděleně. Příklady jednotlivých segmentů vypadají takto:

¹⁴¹ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 39

¹⁴² DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 40

¹⁴³ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

Akronymické trojiktové rytmy:

1076.03-k1	yi ³ jing-fāshengle-xiàngzhàn,	DE+AKR
1075.03b-k2	jiu ⁴ -bei-qúnzhong-bāowéi-le.	DE+AKRe
1131.06a-k2	ta ¹ -jiu-pá-dao-shùdǐng(r) shang-qu-le.	DE+AKReee
1082.05	ba-háiz-yí-ge-ren ²	pDE+AKR
1176.05-k2	shi-wo ³ men-cūnzili ³ -d	pDE+AKRe
1090.06-k1	zībenzhuyi-guójiā-d-zhèngfǔ,	AKR+AS

Opakující se trojiktové descendentní rytmy:

1075.03a-k2	jiu ⁴ -bei-qúnzhong-wéizhu-le.	DE+DE+DE
1160.02-k2	dui-zhème-xiǎo-d-háiz	pDE+DE+DE

Jiné rytmy:

1134.02	běifāng-suo-méi-you-d-zhíwu.	AS+e/p+DE+DE
1158.04-k2	shi-bāogāo'erní-d-zuòpin.	AS+AS+e/p+DE
1082.02-k3	ta ¹ -jiu-méi-fàng-zai-xīnshang.	AKR+e/p+DE
1135.02a-k2	shi-zhān-yóupiào-d-dìfang.	pAKR+e/p+DE
1175.03-k1	shībài-d-yuányin-zhī-yī	AS+e/p+AKR
1098.05-k2	nádedong ₄ -nábudòng.	AKR+AKR
1177.01-k2	zai-bùlagē-jiùchengqū	pAKR+AKR

V poslední řadě jsou segmenty čtyřiktové, ty se objevují v celém vzorku pouze pětkrát, a to především v rytmu akronymickém s jedním výskytem v rytmu „jiné.“ Ve vzorku se objeví tři sledové struktury. Tyto struktury jsou sled descendentní za kterým následuje sled akronymický za nímž je sled ascendentní. V tomto rytmu můžeme sledovat jediný desetislabičný segment ve vzorku:

V obdobné struktuře se objevují ještě dva segmenty, pouze bez předklonky a příklonky. Dále můžeme také pozorovat rytmus akronymický, ve kterém se opakuje sled descendentní ještě dvakrát:

Finálně je v tomto vzorku jedinečný segment, který se v ostatních pracích nevyskytuje, jedná se o rytmus dvou akronymických sledů, které rozděluje atónická slabika.

4.3.7 Shrnutí segmentů

V tabulce 17 můžeme pozorovat jednotlivé rozdělení rytmů. Nejpočetnější jsou segmenty s rytmem descendentním, kde jsou nejčetnější sledy jednoiktové s četností o něco vyšší než dvě pětiny. Sledy akronymické a ascendentní tvoří přibližně stejný díl, který je rovný čtvrtině celého vzorku. Zde jsou opět nejčetnější sledy jednoiktové. Zbylé procenta (6,5 %) doplňují segmenty jednoslabičné a jiné.

Celkové zastoupení rytmů			
Rytmus	Počet iktů	AČ	RČ
akronymie	dvouiktová	987	24.3%
	tříiktová	90	2.2%
	čtyřiktová	4	0.1%
descendence	jeden sled (1 iktus)	1314	32.4%
	dva sledy (2 ikty)	365	9.0%
	tři sledy (3 ikty)	26	0.6%
ascendence	jeden sled (1 iktus)	959	23.6%
	dva sledy (2 ikty)	48	1.2%
ostatní	jednoslabičné	110	2.7%
	jiné	153	3.8%

Tabulka 17: Rozdělení rytmů ve vzorku

Tyto výsledky jsou skoro identické s pracemi Hvolkové¹⁴⁴ a Dočkala,¹⁴⁵ ačkoli v této práci je četnost descendentních sledů mírně nižší a četnost skupin ostatních mírně vyšší. Podobných výsledků dosáhneme srovnáním výsledků Slaměnikové,¹⁴⁶ ačkoliv zde je rozdíl mezi descendentními a ascendentními sledy o něco výraznější.

4.4 Rytmus kól

4.4.1 Obecný popis

V tomto vzorku se vyskytuje celkem 2 076 kól, které jsou zpravidla tvořeny dvěma nebo třemi sledy, s menšími výskyty o sledu jednom či čtyřech. Už jen s velmi malým (4,3 %) najdeme výskyty s více sledy. K označení sledů se zde využívá jiný systém, který popisuje Švarný¹⁴⁷ s úpravou v popisu předklonek a příklonek, kde je tečka nahrazena znakem procenta („°“). Přesněji vypadá popis takto:

- / = ascendentní sled (AS)
- \ = descendentní sled (DE)
- **V** = trojslabičný akronymický sled (AKR)
- \ / = akronymický sled tvořený descendentním a ascendentním sledem (DE+AS, AKR u šesti a víceslabičných segmentů)
- | = lichá slabika
- ° = předklonka či příklonka

Podíváme-li se na četnosti kól v rámci sousedství arzí, dojdeme k těmto závěrům. Nejpčetnějším typem vzorku je typ B, s četností skoro 60 %. Typ A a C se objevuje v přibližně šestinové četnosti a nejmenší typ D se objevuje jen v 8,5 %. Přesnější čísla zobrazuje tabulka 18:

typ	AČ	RČ
-----	----	----

¹⁴⁴ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 44

¹⁴⁵ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 45

¹⁴⁶ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 76

¹⁴⁷ ŠVARNÝ, Oldřich. Hovorová čínština v příkladech III. s. 48

typ A	312	15.0%
typ B	1228	59.1%
typ C	358	17.4%
typ D	178	8.5%

Tabulka 18: Četnosti typů kól

4.4.2 Typ A

Kól tohoto typu je v korpusu 312. Vzhledem k tomu, že tyto kóla jsou tvořeny pouze jedním sledem, mají obdobný rytmus se segmenty tvořenými jedním sledem. Specificky se může jednat o rytmus ascendentní, descendentní, akronymický ale také lichý, kdyby byl tvořen jednou slabikou. K jednotlivým sledům (ne lichým) se můžou připojovat příklonky či předklonky.

Z tohoto typu jsou nejčetnější kóla s rytmem akronymickým s přibližně 6 %. Nejmenší skupinu tvoří kóla s lichým rytmem, které nedosahují ani jednoho procenta. Ostatní skupiny se od četnosti rytmů akronymických příliš neliší. To můžeme pozorovat v tabulce 19 a jednotlivých příkladech:

typ	rytmus	AČ	RČ
typ A	lichá	7	0.3%
	AS	100	4.8%
	DE	78	3.8%
	AKR	127	6.1%

Tabulka 19: Rozdělení rytmů typu A kól

1111.07-k1	cǎo,		lichá
1075.04-k1	lái-lái,	/	AS
1076.05-k1	zhè-jiūfēn,	°\	DE
1079.02-k3	huàn-jiábèi-le.	V°	AKR

4.4.3 Typ B

Jedná se o největší skupinu s celkem 1227 výskyty. Vzhledem k typu musí být tvořeny vždy nejméně dvěma sledy. Rytmus zde můžou být akronymické, opakující se descendentní či ascendentní a „jiné.“ Nejčetnější jsou akronymické, tvořící přibližně tři pětiny tohoto typu.

Další pětinu tvoří rytmy opakující se descendentní s jejich ascendentním opakem v četnosti nejmenší. Více v tabulce 20.

typ	rytmus	AČ	RČ
typ B	AKR	760	36.6%
	více AS	77	3.7%
	více DE	287	13.8%
	jiné	104	5.0%

Tabulka 20: Rozdělení rytmů typu B kól

Struktury akronymických rytmů zde již mohou mít strukturu sledů descendentní sled s následujících ascendentním sledem, ale také libovolný sled může nahradit lichá slabika, zastupující opačný sled v akronymické struktuře (pouze jeden z nich). Tento sled (ale také akronymický sled trojslabičný) může být dále rozšířen opakující se sledy ascendentními nebo descendentními. Descendentní a ascendentní rytmus je tvořen opakováním jejich daných sledů. Všechny jmenované sledy mohou být rozšířeny o předklonky či příklonky tam, kde je to možné. Ve skupině „jiné“ najdeme kóla obsahující segmenty s rytmy, kde se nachází ascendentní sled vedle descendentního. Jednotlivé příklady vypadají takto:

Rytmy akronymické:

1078.02a-k2	miǎn-d nòngsǎn-le.	\ /°
1150.09-k1	wo ³ men-búguò dui-kōng shèjī,	\ ///
1176.01a-k2	shì-bu-shi yòu-chuǎngle shen ² me-huò-le?	\\V°
1116.04a-k2	bié wǎng-lǐ-chōu!	/°
1157.05-k1	jiǎoz shì ⁴ -yì-zhōng ³ miànshí,	\V/

Rytmy více ascendentních sledů:

1075.16-k2	zhǐ-wéi-yì-kuai ⁴ huābù.	///
1170.02-k2	dei-yòng bu-tòu-liàng-d hēibù.	//°/
1087.10-k1	zhe-jiǔ yao-chōngdàn-le,	//°

Rytmy více descendentních sledů:

1082.02-k2	gen ¹ -ta-méi-you qièshēn-guānxi,	\\ \\
1138.16-k1	nei-háiz dàizh shēn-lán-d-mào _z ,	°\\ \\
1085.10-k2	wo-bù-neng ₂ yuánliang-ta.	°\\

Jiné rytmy:

1127.01a-k3	wèir hen-xiàng-pángxie.	/\
1101.03-k1	wo-bān-xiāngz-d-shi ² hour,	\\
1128.03a-k2	rǔmǔ shi-zuì-ài-wo-d.	/\
1095.03-k1	zhè-tangz-mǎimai ta-méi-fēnzh-féi,	\\ /V
1111.10-k2	zěnme-ye ₃ -shàibuhēi.	VV

4.4.4 Typ C

Kóla typu C jsou ty kóla, u kterých dochází k bezprostřednímu sousedství arzí mezi segmenty, specificky mezi poslední slabikou posledního sledu jednoho segmentu a počátkem segmentu následujícího. V korpusu se jich nachází celkem 361, a objevují se v devíti rytmech. Může se jednat o rytmy kde dochází k sousedství mezi sledem ascendentním a descendentním nebo rytmem akronymickým (ve stejných formách, jako u typu B) nahrazujícím jednu, ale je možné aby nahrazoval také obě, z těchto stran. Kromě toho může také jednu ze stran nahradit rytmus lichý. Na jednotlivých stranách mezi sousedstvím arzí se můžou libovolné rytmy opakovat. V případě, že by došlo k více sousedstvím arzí, popisujeme je jako „jiné.“ Kóla označená jako „jiné“ se můžou také objevit v případě setkání ascendentního s následujícím descendentním sledem uvnitř segmentů, stejně jako u typu B, ale také v případě, že se objeví sousedství arzí v kólonu vícekrát a v jednom případě se v bodě sousedství objeví předklonka či příklonka (což spadá pod typ D). Na jednotlivých stranách mezi sousedstvím arzí se můžou libovolné rytmy opakovat a rytmy které nejsou liché můžou být doplněny o předklonku či příklonku.

Z těchto skupin je nejčetnější skupina sousedství arzí mezi dvěma akronymickými sledy, ale jen s malým rozdílem je čttná skupina ascendentního rytmu sousedního rytmu akronymic-

kému. Skupiny lichých slabik v kombinaci s ostatními sledy tvoří nejmenší skupiny, se skupinou ascendentního sledu a liché slabiky v nejmenší četnosti. Četnosti veškerých skupin popisuje přesněji tabulka 21, formu kól můžeme pozorovat v příkladech:

typ	rytmus	AČ	RČ
typ C	více AKR	84	4.0%
	AKR+DE	60	2.9%
	AS+AKR	79	3.8%
	AS+DE	50	2.4%
	lichá+AKR	16	0.8%
	AKR+lichá	10	0.5%
	AS+lichá	6	0.3%
	lichá+DE	14	0.7%
	jiné	39	1.9%

Tabulka 21: Rozdělení rytmů typu C kól

Opakující se akronymický rytmus:

1086.07a-k1	wōmen-d-qiúduì suī ran-dǎbài-le,	\ /+ \ /°
1118.08-k1	nàme-dà-d yi-tiao ₂ -yú tuōle- gōu r-le,	V°/+V°
1177.16	bú yao zài mílián jiù-shi-d-shēnghuó-le.	\ /+ \ /°
1139.05b-k2	yīnggai-yong ⁴ shā guō áo.	V+ \ /

Akronymický a descendentní rytmus:

1087.08	chōng-ge-jī dàn hē-ba.	\ /+ \ /
1093.04-k2	tiēle-liǎng- tiē gāoyao jiu-hǎo-le.	\ /+ \ /°
1117.01c-k1	wó ³ men ba-tā-d-qian ² ná zǒu,	°V+ \ /

Ascendentní a akronymický rytmus:

1108.01-k1	zuórì yīn-bìng wèi-neng-chū xí ,	//+ \ /
1090.02	ta-tán zhí tou tán-d-hěn-xiǎng.	/+ \ /
1152.19-k1	zhè-yào yīnggai-měi-tiān fú- sān -cì,	/+ \ //°

Ascendentní a descendentní rytmus:

1151.07a-k1	měi-yè xiàbiānr,	/+\
1149.03-k2	gōngchǎngli ₃ qìdír yì-xiǎng,	/°/+\
1082.06-k1	cǐ-shì you-guān guójiā-jīmi ₄ ,	//+\\

Rytmus lichá slabika a akronymie:

1085.06a-k1	xuě huàle-yihòu,	+\
1077.04-k2	kàn shéi-d-lìqi dà.	+\\
1111.10-k1	wǒ yí-shài-tàiyang jiu-tuōpí,	+\\/

Rytmus akronymie a lichá slabika:

1116.03-k2	rènbushàng xiàn.	V+
1162.01b	wǒ-zai-bùlagé bu-biàn xiàngr.	\V/+

Rytmus ascendance a lichá slabika:

1159.09b-k1	ta-huí-xìn shuō,	/+
[1118.02]-k2	yǐhòu zai-yòngxīn huà.	//+

Rytmus lichá slabika a descendance:

1079.02-k1	tiān nuǎn-le,	+\
1159.14-k4	zhè bú-shi míngchao ₂ -d-dōngxi.	+\\

Jiné rytmy:

1085.05	zui-jìn mǎibuzháo hǎo-d-qùwūfěn.	/+V+ V
1148.04	sīlìng xuānbule jièyán-d-mìnglíng.	/+ /°\
1165.11a-k1	nǐ zài qīfu-wo,	+ +\
1082.08-k1	ta-shuō-d-huà dao ⁴ -shi-henv ₃ -qièshí,	°V+V\

4.4.5 Typ D

Kóla s nejnižším počtem výskytů, které netvoří ani 10 % korpusu, jsou ta, u kterých se v bodě sousedství arzí mezi dvěma segmenty nachází atónická slabika. Tyto kóla mají v korpusu pouze 178 výskytů. Tyto kóla můžeme pozorovat v obdobných rytmech jako typ C, ačkoliv v tomto vzorku některé z nich chybí (kombinace s lichou slabikou). Platí zde stejná pravidla jako opakování rytmů či přítomnost příklonek a předklonek. Kromě nutnosti přítomnosti atónické slabiky v bodě sousedství arzí se zde nenachází kóla, která by obsahovala sousedství arzí, které se objevuje u typu C (ty poté charakterizujeme jako typ C).

Nejčetnější skupina rytmů je opět kombinace dvou akronymických rytmů. V podobné četnosti můžeme také pozorovat kombinace akronymického rytmu s descendentním nebo ascendentním rytmem a rytmem descendentním. V nejmenší četnosti najdeme opět kombinace s lichými slabikami. Z nich nejmenší četnost má kombinace akronymický rytmus s lichou slabikou. Ve srovnání s typem C kompletně chybí skupina ascendentního rytmu v kombinaci s lichou slabikou. Více v tabulce 22 a jednotlivých příkladech:

typ	rytmus	AČ	RČ
typ D	více AKR	53	2.6%
	AKR+DE	44	2.1%
	AS+AKR	26	1.3%
	AS+DE	41	2.0%
	lichá+AKR	2	0.1%
	AKR+lichá	1	0.05%
	lichá+DE	2	0.1%
	jiné	9	0.4%

Tabulka 22: Rozdělení rytmů typu D kól

Opakující se akronymický rytmus:

1076.05-k3	ta- piàn -dao-fǎyuàn-qu gào-le-yi- zhuàng .	\ /° /
1095.01-k3	yi ³ jing-féi-d kě yi-shā-le.	V°V°
1174.07	wo ³ men-d-zúqiuduì yi- bā -bi ₃ - líng cǎnbài!	\V°V/
1146.14-k3	shèyǐngshī ba-ta ¹ men pāirule-jìng tóu .	V°\ /

Akronymický a descendentní rytmus:

1076.06-k2	yùbei-dao-fǎyuàn-qu gào -ni.	\ /°
1075.20	fùnūmen zuò- fàn -d-shihour dài- wéi qun.	\ /°°°°\
1130.02a-k2	duōbanr kào-dǎ- yú guò-rìz.	\V°\
1075.18	ni-děi-ba-bóz hǎohāor-d- wéi qilai.	°\ /°

Ascendentní a akronymický rytmus:

1073.01-k1	wo-xiǎng zai- mǔ qin-d-fénqián,	/° /
1111.03-k1	ni-xiān ba-luóbo qiēcheng- sī r,	/°\V
1147.01-k2	rén- sī -le jiu-biàncheng- guǐ -le.	/°°V°

Ascendentní a descendentní rytmus:

1090.04	xiàngpí you-tánxìng.	/°\
1087.05-k2	ba-biǎomiànshang-d nítu chōngdiao,	/°°\
1174.04	bu-shǎo tóngzhì cǎnsī zai-jízhōngyíngli.	//°\

Rytmy s lichou slabikou:

1128.05b-k1	zhè-zhong mǔniú-d nǎi,	\ /°\
1113.01	gǒu you-sì-tiao-tuǐ(r).	°V
1085.11-k2	shuō wo-lìshi bu-qīngbai.	°\°\

Jiné rytmy:

1149.14b	ni-duì ₄ -zhè-jian-shì you-shénme-fǎyìng ₄ ?	/V°\
1164.02-k2	dìyī-ci shìjie-dàzhàn-d dǎohuǒxiàn,	/°\ /°V

4.4.6 Shrnutí kól

Veškeré kóla mají četnosti popsané v tabulce 23:

typ	rytmus	AČ	RČ
typ A	lichá	7	0.3%
	AS	100	4.8%
	DE	78	3.8%
	AKR	127	6.1%
typ B	AKR	760	36.6%
	více AS	77	3.7%
	více DE	287	13.8%
	jiné	104	5.0%
typ C	více AKR	84	4.0%
	AKR+DE	60	2.9%
	AS+AKR	79	3.8%
	AS+DE	50	2.4%
	lichá+AKR	16	0.8%
	AKR+lichá	10	0.5%
	AS+lichá	6	0.3%
	lichá+DE	14	0.7%
	jiné	39	1.9%
typ D	více AKR	52	2.5%
	AKR+DE	44	2.1%
	AS+AKR	26	1.3%
	AS+DE	41	2.0%
	lichá+AKR	2	0.1%
	AKR+lichá	1	0.05%
	lichá+DE	2	0.1%
	jiné	10	0.5%

Tabulka 23: četnosti rytmů kól

V celém vzorku jsou nejpočetnější kóla s rytmem akronymickým, s druhou nejpočetnější skupinou ve stejném typu, a to kóla s rytmem více descendentních sledů. Tyto dva rytmy přesahují 50 % veškerého korpusu. V četnosti nad 5 % můžeme pozorovat také rytmy jiné u typu B. Ostatní rytmy, které neobsahují lichou slabiku, najdeme v četnostech pohybujících se kolem 2 %. Nejnižší skupiny jsou kombinace rytmů sousedství arzí s lichou slabikou, ale také liché slabiky samotné. Tyto skupiny mají četnost pod 1 %.

Tyto výsledky se příliš neliší s výsledky Dočkala,¹⁴⁸ až na mírně vyšší rozdíly ve skupinách „jiné“ typu B a C. Oba korpusy se shodují v chybějící kombinaci ascendentního sledu s lichou slabikou u typu D. Výsledky Hvolkové¹⁴⁹ jsou až na drobné rozdíly stejné. Zde už se však chybějící kombinace sledů u typu D nachází. Rozdíly u výsledky Slaměnkové¹⁵⁰ už jsou významnější. Rozdíl mezi počtem samotných descendentních sledů je o skoro 5 % větší. Opakující se sledy jsou podobné, ale už jen o přibližně 4 % vyšší. Ostatní skupiny se už významně v četnosti neliší. Na rozdíl od analýzy Slaměnkové se v tomto korpusu nachází skupiny v kombinacích s lichými slabikami u typu D.

¹⁴⁸ DOČKAL, Dominik. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695). s. 54

¹⁴⁹ HVOLKOVÁ, Noemi. Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980). s. 52

¹⁵⁰ SLAMĚNKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 81

5 Závěr

Účelem textu bylo vytvořit analýzu 1 082 vět, které můžeme nalézt v „*Učebním slovníku jazyka čínského*“. Jednotlivé věty můžeme v díle najít pod heslem 1073–177. Analýzu jsem tvořil z prozodické transkripce, ve které je text v díle přepsán. Ten jsem převedl do elektronické formy, kde jsem ho podrobil bližšímu zkoumání. Analýzu jsem provedl podle vzoru srovnaných prací.

V teoretické části věnuji pozornost specifickému popisu jazyka, ve které je analýza zpracována, a popisu pojmů, se kterými práce pracuje. Nejvíce pozornosti věnuji formě transkripce, která je pro práci významná, a jeho autorovi, včetně jeho významu a přínosu pro problematiku fonetiky čínského jazyka. V části metodologie se věnuji postupu, který je využit k vytvoření části teoretické, včetně popisu příloh a rozložení jejich obsahu.

V části praktické popisují jednotlivé výsledky analýzy, které předkládám nejen popisem největších a nejmenších skupin výskytů, ale také tabulkami, jež přesně určují výsledky každé z popsaných kategorií. Tyto výsledky pak srovnávám s výsledky obdobných prací a popisují nejvýraznější body, ve kterých se liší. Po rozdělení na 2 076 kól, 4 056 segmentů a 13 032 slabik, jsem u lineárního rozdělení došel k následujícím závěrům. V korpusu jsou nejčetnější kóla tvořená dvěma segmenty. V rámci segmentů jsou to segmenty dvouslabičné a trojslabičné (s rozdílem pouze 4,7 %). Tyto výsledky jsou až na malé rozdíly obdobné s ostatními pracemi, jedinou výjimkou jsou mírně vyšší výskyty segmentů s vysokým (6+) počtem slabik.

Po stránce prominence jednotlivých slabik je nejvíce zastoupená prominence atónická. Přesto slabiky s plným tónem tvoří větší polovinu (55,5 %) korpusu, z nichž nejčetnější jsou slabiky plně tónické iktové. Nejmenší skupinu tvoří slabiky oslabeně tónické iktové i neiktové. Tyto výsledky byli různě rozdílné v jiných částech, ale nikdy ne tak, abychom je mohli nazvat signifikantní.

Při rytmickém dělení, před tím, než jsem vytvořil analýzu kól, jsem vytvořil analýzu segmentů. Ty jsem nejprve rozdělil podle počtu slabik a následně je analyzoval. V rámci skupin je nečetnější skupina sledů descendentních, specificky jednosledových, ačkoliv jednosledové akronymické a ascendentní sledy nejsou v příliš rozdílné četnosti (přibližně 4 %). Součástí je

také věnování pozornosti četnostem staveb podle prominence. Také jsou popsány speciální případy, ať už se jedná o vzácná několikaslabičná kompozita, jako je výskyt pětislabičného kompozita, či stavby které nezapadají pod typické stavby Švarného, kde dochází k setkání ascendentního sledu s následujícím sledem descendentním. Jednotlivé rytmické stavby, které se objevují jsou také ukázány v příkladech. Výsledky této práce jsou v této kategorii obdobné se srovnávanými pracemi, ačkoliv přítomnost descendentních rytmů je o něco nižší.

Následně jsem obdobně analyzoval kóla, která jsem také rozdělil do čtyř skupin podle sousedství arzí. U těch se ukázalo že nejčastější jsou kóla ve kterých se opakují sledy, ale nedochází u nich k sousedství arzí mezi jednotlivými segmenty (typ B). V rámci rytmů kól jsou nejčastější akronymické sledy tvořené jedním rytmem, ve kterém se můžou opakovat sledy (36,6 %). Tyto výsledky se liší nejvíce s výsledky Slaměnikové,¹⁵¹ ačkoliv i zde jsou rozdíly víceméně mírné (5 %, 4 %) a dají se vysvětlit chybějícími výskyty skupin, které se i v tomto korpusu objevil velmi vzácně. Zajímavý, ačkoliv také velmi malý rozdíl je ve skupinách s jinými rytmy.

Soubory vytvořené a využité pro analýzu je možné najít jako přílohy této práce. Jedná se o transkript provedený z „*Učebního slovníku jazyka čínského III*“ do elektronické formy a soubor zabývající se analýzou vět přítomných v korpusu v rámci práce, od vět po jednotlivé slabiky. Věřím, že jak výsledky práce, tak přílohy je možné využít k detailnějšímu rozboru související problematiky prozodické stránky čínštiny.

¹⁵¹ SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). s. 80

Resumé

This work focuses on rhythmical breakdown of example sentences of the *Learning Dictionary of Modern Chinese*, specifically headwords 1073–1177 (3rd part, a total of 1 082 sentences). The work first gives the sentences from the sample electronic form. The prosodic analysis begins by separating the sample into colas and segments. In the case of segments I initially identify their position in the cola and their amount of ictuses. Afterwards I describe the prominence of individual syllables and from that I decide the rhythm of every segment. This is followed by the description of colas, where I begin by establishing the amount of rhythmic sequences. I then use these sequences to describe the rhythms of each cola. I present the results in tables and graphs. The work is finished by comparison with different works of similar nature, that come from other corpuses made by Oldřich Švarný and description of deviations that may appear.

Key words: prosody, Oldřich Švarný, Learning Dictionary of Modern Chinese III, rhythm, transcription.

Seznam zdrojů:

CHEN, Ping. *Modern Chinese: History and Sociolinguistics*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. ISBN 9781139164375

DAHAN, Delphine. Prosody and language comprehension. In *wires.onlinelibrary.wiley.com* [online]. 25.6.2015 [cit. 8.4.2023]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1002/wcs.1355>

DOČKAL, Dominik. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 598–695)*. Olomouc, 2019. Bakalářská práce. Univerzita palackého v Olomouci. Fakulta filozofická. Katedra asijských studií

GRICE, Paul. Logic and Conversation. *Syntax and Semantics*, vol. 3 (2019), s 41–58

HVOLKOVÁ, Noemi. *Prozodická analýza Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 888–980)*. Olomouc, 2021. Bakalářská práce. Univerzita palackého v Olomouci. Fakulta filozofická. Katedra asijských studií

KANE, Daniel. *Knížka o čínštině*. Mirošovice: DesertRose, 2009. ISBN 978-80-903296-1-4

NORMAN, Jerry. Vocalism In Chinese Dialect Classification. *Journal of Chinese Linguistics Monograph Series*. vol. 15 (1999), č. 15, s. 193–203 ISSN 2409-2878

POSPĚCHOVÁ, Zuzana. Prosodic Transcription of Standard Chinese and its Use in Teaching. *Acta linguistica Asiatica*. vol. 6 (2016), č. 1, s. 35–45. ISSN 2232-331

SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. Rytmičké Členění Příkladových Vět Učebního Slovníku Jazyka Čínského (Hesla 1–50). *Dálný východ*, roč. 6 (2016) č. 2, s. 64–82. ISSN 1805-1049

SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza. An Analysis of the Correlation between Speech Tempo and Rhythmic Segmentation in Standard Chinese. *Studia Orientalia Slovaca*, vol. 17 (2018), č. 2 s. 151–169. ISSN 1336-3786

ŠVARNÝ, Oldřich. *Úvod do hovorové čínštiny*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství Praha, 1967.

ŠVARNÝ, Oldřich. The functioning of the Prosodic Features in Chinese Pekinese. *Archív orientální*, vol. 59 (1991), č. 2, s. 208–217. ISSN 0044 8699

ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-820-8

ŠVARNÝ, Oldřich. *Hovorová čínština v příkladech III*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. ISBN 80-7067-820-8

ŠVARNÝ, Oldřich a UHER, David. *Hovorová čínština: úvod do studia hovorové čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2001. ISBN 80-244-0298-X

ŠVARNÝ, Oldřich. *Učební slovník jazyka čínského*. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998–2002. ISBN 80-7067-907-7

ŠVARNÝ, Oldřich a UHER, David. *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4205-1

TŘÍSKOVÁ, Hana a ŠIMA, Jiří. *Oldřich Švarný - bibliografie 1952–1993. Jarmila Kalousková - bibliografie 1938–1978*. Praha: Orientální ústav, 1995. ISBN 80-85425-18-1

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 9788024621814

TŘÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový orient*, roč. 66 (2011), č.4, s. 45–50. ISSN 0029-5302

TŘÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. *Nový Orient*, roč. 66 (2011), č. 3, s. 40–43. ISSN 0029-5302

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Tónové změny v moderní čínštině ze sociolingvistické perspektivy*. Olomouc, 2016. Disertační práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Fakulta filozofická. Katedra obecné lingvistiky

TŘÍŠKOVÁ, Hana. *Mluvte čínsky hezky: prozodie hovorové čínštiny*. Praha: Academia, 2022. ISBN 978-80-200-3228-7

UHER, David a SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza a XUELI, Jin. *Učebnice čínské konverzace II*. Olomouc: Leda, 2016. ISBN 978-80-7335-409-1

ZHANG, Jisheng. Chinese Syllable Structure. In *oxfordre.com* [online]. 31.1.2023 [cit. 5.4.2023]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199384655.013.898>

Soupis příloh

Přílohy vložené do portálu

Příloha 1 – Přepis vět

Příloha 2 – Analýza kód a segmentů

Přílohy dokumentu

Příloha č. 1 – Protokol analýzy

Příloha č. 1 – Protokol analýzy

PROTOKOL ANALÝZY			
hesla:	1073–1177	počet segmentů:	4 056
počet vět:	1 082	počet sledů:	470
počet kól:	2 076	počet slabik:	13 032
PROMINENCE SLABIK:			
zdůrazněně tónické (1 876), plně tónické iktové (3 433), plně tónické neiktové (1 924), oslabeně tónické iktové (484), oslabeně tónické neiktové (1 268), atonické (4 047)			
SEGMENTY			
Jednoslabičné jednoiktové (110)			
Dvouslabičné jednoiktové (1296):			
AS (588), DE (708)			
Trojslabičné (1164):			
<ul style="list-style-type: none"> • jednoiktové (793): DE (178), pDE (324), AS (156), ASe (135) • dvojičkové (371): AKR (371) 			
Čtyřslabičné (855):			
<ul style="list-style-type: none"> • jednoiktové (204): DE (18), pDE (72), AS (5), ASe (55), ASee (7), jiné (47) • dvojičkové (651): DE+AS (243), pAKR (121), AKRe (65), DE+DE (198), AS+AS (24) 			
Pětislabičné (431):			
<ul style="list-style-type: none"> • jednoiktové (45): DE (1), pDE (13), ASe (2), ASee (3), ASeee (4), jiné (22) • dvouičkové (349): DE+AS (50), DE+ASe (42), pDE+AS (43), pAKRe (15), DE+DE (92), pDE+DE (44), AS+AS (20), AS+ASe (2), jiné (40) • trojičkové (37): AKR+AS (4), DE+AKR (33) 			
Šesti a víceslabičné (200):			
<ul style="list-style-type: none"> • jednoiktové (4): ASee (4) • dvouičkové (101): AKR (5), AKRe (5), AKRee (7), pAKR (5), pAKRe (12), pAKRee (2), AS+AS (2), DE+DE (15), pDE+DE (16), jiné (32) • trojičkové (90): AKR+AS (11), DE+AKR (27), DE+AKRe (10), DE+AKRee (1), pDE+AKR (3), pDE+AKRe (1), DE+DE+DE (24), pDE+DE+DE (2), jiné (11) 			

- čtyřiktové (5): DE+AKR+AS (2), pDE+AKR+ASe (1), pDE+DE+AKR (1)
jiné (1)

KÓLA

počet segmentů: jeden (586), dva (1061), tři (375), čtyři (44), pět (10)

typ A: jeden sled nebo lichá slabika (312):

- AKR (127), DE (78), AS (100), lichá slabika (7)

typ B: dva a více sledů – bez sousedství arší (1228):

- AKR (760), opakující se DE (287), opakující se AS (77), jiné (104)

typ C: dva a více sledů – se sousedstvím arší (358)

- více AKR (88), AS+AKR (26), AKR+DE (44), AS+DE (50), lichá+AKR (16), AKR+lichá (10), AS+lichá (6), lichá+DE (14), jiné (39)

typ D: dva a více sledů s vloženou atónickou slabikou mezi dvěma arsemi (178):

- opakující se AKR (52), AS+AKR (26), AKR+DE (44), AS+DE (41), lichá+AKR (2), AKR+lichá (1), lichá+DE (2) jiné (10)

Použité zkratky:

AKR = akronymická struktura; AS = ascendentní sled; DE = descendentní sled;
p = předklonka; e = příklonka